

Nyakunkon az új esztendő

Nem tudom, meddig mehet ez így! Be sem fejeztük a régit, s már itt az új év. Még végig sem gondoltuk elvégzett munkáinkat, már tervezhetjük a feladatainkat. Nekem ebben van egy segítségem, a füredi honlap agora című rovata. Korábban nem olvastam, mostanában egyre gyakrabban nézem meg. Szeretem a stílusát, örülök, ha az érintettek válaszolnak (ebben Somogyi úr mindig az élen jár!), és sok újdonságot hallok ki belőlük.

Vannak persze emelkedett hangok, néha kevésbé stílusos szövegek, de azért általában normális, megfontolt, persze elfogult észrevételek hangzanak el. Kíváncsi vagyok azonban, hogy egy közmegehallgatáson mennyien vesznek részt a beírók közül, mert azért ott vállalni kell önmagukat, míg itt ugye egy hangzatos álnév mögé lehet bújni.

Vannak, akiknek semmi se jó, ők alighanem az életükkel is így vannak. Vannak, akik egyéni sérelmeiket helyezik előtérbe, és vannak, akik bölcsen, okosan és megfontoltan írnak, messze figyelembe veszik a realitásokat és a lehetőségeket. S főleg nyugalomra intenek.

Valahogy ilyen érzelmek alapján fogadjuk a város jövő esztendejét. Egyfelől néha már azt hiszem, a városfejlesztésben nincs mit kitalálni, hiszen minden elkészült, ami fontos. Máskor meg csak úgy sorjázunk az ötletek, hogy mi minden áll még előttünk. Csak éppen nyugalom és türelem. Meg sok pénz. E három közül valamelyik mindig hiányzik. Most egy új uniós ciklus indul, ahogy mondják, nekünk nagyon sok pénzünk lesz belőle. Mármint városfejlesztésre. De előbb jövőre fejezzük azokat, amiket elkezdtünk. Az sem kevés, más város öt évre beérné azzal, ami nekünk a közeljövő befejezése. Arácsi út, vasúti és buszpályaudvar, uszoda, sportpályák, Balatonház a sétányon, vitorlástörténeti bemutató, most a hajógyári jachtkikötő rekonstrukciója – hogy az apróbb elkezdett dolgokat ne is soroljam.

Kemény feladatok ezek, s mind fontosak. S ha az agora beírói is hozzájárulnak (a többi polgáron kívül), akkor majd lesz valami, ami segít az új esztendő kihívásainak megfelelni: ez a közöség ereje. Valójában ez tartotta meg Füredet mindig az időben, egészen biztos. Így lesz ez 2014-ben is.

Praznovszky Mihály

Betlehemi szobrok

A Piros templom előtt felállították a betlehemi szoborcsoportot, ezzel kezdetét vette a városban az advent. A hagyományoknak megfelelően hangulatos ünnepi műsor és szeretetvendégség várta a szépszájú érdeklődőt. A szoborcsoport egy hónapon át látható a templom bejáratánál.

Dasek Viktor plébános, majd Berkes Péter káplán tartott beszédet a templom előtti téren, hangsúlyozva: ne hagyjuk, hogy az ünnep felszínes, kiüresedett ajándékozássá váljon, igyekezzünk szívünkben megélni az adventet, a várakozást.

A rendezvény főszervezője, Schindele Györgyné, a Reformkori Hagományörzők Társaságának elnöke a régmúlt, gyermekkori karácsonyait idézte fel.

Műsort adott Balatonfüred Város Vegyeskara, a betlehemi történetet pedig a Radnóti Miklós Általános Iskola diákjai elevenítették meg.

A északi Balaton-part leghosszabb sétánya lesz

Új arculatot és egyben funkciót kap a Széchenyi sétány. Egymástól zöld sávval elválasztott járda és kerékpárút készül, lesz wifi-pont, párapont, dupla fasor, egyedi megjelenésű esőbeálló és pihenőpaddockat létesítenek. A sétány felújítási munkálatai még javában zajlanak.

– Akik a 71-es főúton csak átutóznak Füreden, szinte semmit sem érzékelnek az elmúlt évek fejlesztéseiből, a felújított közterü-

letekből, ezért nagyon fontos, hogy a Széchenyi sétány olyan arculatot kapjon, amittől az átutazók kedvet kapnak körbenézni a városban. Városképi és használati szempontból is ez egy kiemelt jelentőségű szakasz, komfortosnak, de egyben tetszetősnek kell lennie. Ha ezzel elkészülünk, akkor egy hosszú Balaton-parti sétányt kapunk, amely többféle

hangulatot áraszt és eltérő időtöltési lehetőségeket kínál. Mivel itt nem lesznek vendéglátóhelyek, ez a rész elsősorban az aktív pihenést szolgálja majd. Az a cél, hogy egy élettel teli sétány legyen itt – válaszolta a balatonfured.hu kérdésére Wallner Krisztina táj- és kertépítész, a sétány felújításának vezető tervezője. A sétány, amely mentén két nagy hotel is

található, a város egyik kapuja. Megjelenését a hullámos vonalak határozzák majd meg, illeszkedve ezzel a Zákonyi sétány és a Vitorlás tér kialakításához vagy éppen a kerek templom alatti hullámzó domborzathoz.

A mintegy 500 méteres szakaszon a közúttól zöld sávval elválasztva alakítják ki a kerékpárutat, s attól szintén egy zöld sávval elhatárolva lesz a díszburkolatos járda. A Füred Hotel előtti területen egy információs központként működő úgynevezett hullámházat létesítenek (képtünkön), végre lesz nyilvános, ingyenes wifi a város frekvenciált részén. Itt információs tábla kínálja majd a város aktuális programjait, látványait, túraútvonalait.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Világhírű művészek a Vaszary Villában

Világhírű szobrászok és festők, a képzőművészetben új nyelvet teremtő alkotók műveiből nyílik kiállítás a Vaszary Villában.

A Művészet és tér című tárlaton absztrakt, nonfiguratív alkotások láthatók, többek között

Joan Miró, Eduardo Chillida, Antoni Tapies vagy éppen Deim Pál munkái.

– Elemi erejű műveket mutat be a kiállítás, több grafikán a keleti művészet, például a kínai tusrajzok hatása is érzékelhető. A művek a második világháború után készültek.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Miró Epheoszi dáma című grafikája is látható lesz Füreden

TARTALOM

Karácsony a finneknél

Finnországban karácsonykor garantált a hó, a pan-nukakku és a szauna.

7-8. oldal

A szentlélek mindig fiatal

Beszélgetés a pannon-halmi bencés gimnázium főigazgatójával, Hardi Titusz atyával.

9. oldal

Ször Péter emlékére

A fiatalon elhunyt, világhírű balatonfüredi víruskutatóra egykori osztálytársai emlékeznek.

11. oldal

A szőlőtőkétől a palackig

Borászati kiállítóteret adtak át a látogatóközpontban. A Tökétől a palackig című kiállítás a Balatonfüred–csopaki borvidék múltját és jelenét mutatja be archív felvételek, korabeli eszközök, illetve régi dokumentumok segítségével. A házban persze finom borokat is lehet kóstolni.

– Szerettük volna megújítani a Borok Házát, ezért alakítottuk ki ezt az időszak kiállítást, amely szépen illeszkedik a már az épü-

Praznovszky Mihály, Hári Lenke és Varga Zoltán a megnyitón

letben lévő borgaléria kínálatához. Múlt és jelen találkozik itt – fogalmazott Vaszolyiné Dobrosi Ágnes, a helyi turisztikai egye-

sület elnöke, akihez csatlakozva Hári Lenke alpolgármester és Varga Zoltán, a Balatonfüred–csopaki Borvidék Hegyközségi

Tanácsának vezetője is kiemelte: remélik, hogy a színvonalas kiállítás láttán a látogatók kedvet kapva megkóstolják a helyi bo-

rokot és felkeresik a füredi borászokat.

Praznovszky Mihály irodalomtörténész a megnyitón emlékeztetett arra, hogy a 19. század óta járnak Füredre a szépirók, mi másért, mint a finom borokért. Csokonai csikóbőrös kulcsával gyűjtögette itt a nedűket, Vörösmarty rajongott az arácsi borért, Jókai, Gárdonyi kóstolt, amennyit csak lehetett, Krúdy Gyuláról nem is beszélve, és itt járt Ady Endre is, akinek a bor egyszerre mámor és malaszt.

– Ez a tárlat azokról szól, akik megművelik a szőlőt, akik kitűnő bort készítenek belőle és azokról, akik aztán megisszák – mondta Praznovszky Mihály.

A nyitónépszerűt *Lichtneckert András* helytörténész rendhagyó kiállításismertetője zárta, amiből egyebek mellett kiderült: a bor nem is alkohol, hanem a népi táplálkozás egyik elengedhetetlen része.

A Balatonfüredi Turisztikai Egyesület a szervezet tevékenységének fejlesztésére kiírt pályázaton mintegy 63 millió forint uniós támogatást kapott, a program egyik legfontosabb eleme a reformkori városrészen álló látogatóközpont földszintjének belsőépítészeti megújítása, illetve a borászati tematikájú kiállítóter kialakítása volt, amelyre 22 millió forintot költöttek. Az időszak kiállítás ingyenesen megtekinthető a Turisztikai Látogatóközpontban (Blaha Lujza u. 5.), a Tourinformiroda nyitvatartási idejében.

Újraépítik a legrégebbi balatoni gőzhajót

Eredeti formájában újraépítik az első lapátkerekes balatoni gőzhajót, a Kisfaludy gőzöst. A gróf Széchenyi István által 1846-ban vízre bocsátott gőzös séta-, rendezvény- és múzeumhajó lesz egyben.

A balatoni hajózás hőskorát idéző Kisfaludy jövő nyáron áll üzembe itt, Füreden.

A családi tulajdonú Balatoni Sétahajózási Kft. sikeres pályázata eredményeként európai uniós támogatással mintegy százmillió forintból építi fel a Balaton első személyszállító hajójának, a Kisfaludy gőzösnek a korhű mását.

– A most épülő gőzös 2014 nyarán Balatonfüreden áll üzembe, száz főt szállíthat majd. A hajó különlegessége, hogy séta- és rendezvényhajó funkciója mellett a Balaton egyetlen úszó múzeumhajójaként is várja a turistákat. A nagyközönség előtt egész évben

látogatható lesz a hajó szalonteremben berendezett a Reformkori gőzhajózás és fürdőélet a Balaton című kiállítás, valamint a hajó több pontján különleges hangulatot teremtve, panoptikum figurák által elevenednek meg a régi idők hajósainak és utasainak mindennapjai. A Kisfaludy történelmi emlékhajó megépítésével megvalósult a tulajdonosok régi álma: csaknem 100 év Csipkerózsika-álmom után visszatérnek a Balatonra a nosztalgikus hangulatú, lapátkerek meghajtású hajók – nyilatkozott a fejlesztésről a Balatoni Sétahajózási Kft. tulajdonosa.

A harminc méter hosszú, tizenkét méter széles gőzös Szege-den készül. A hajóépítők tervei szerint márciusra már szállítható állapotban lesz a hajótest, utána szerelik bele a gépészetet, lapátkeréket, illetve a lapátkerekeket.

mt

A Balaton Gőzhajózási Rt. 40 LE-s gőzgépét az angliai Penn gyárból hozatták. A hajó egyes részei tengelyen érkeztek Balatonfüredre, ahol összeszerelését végezték (ekkor még nem létezett hajógyár Füreden). 1846. szeptember 21-én, a balatoni gőzhajózás beindítását szorgalmazó Széchenyi István 55. születésnapján bocsátották vízre Kisfaludy néven. A tő első lapátkerekes gőzhajója Keszthelyről, Keneséről és Alsóörsről szállította a vendégeket Füredre. A szabadságharc idején a délvideki harcok utánpótlását biztosította a gőzös, hadifogyók szállítását is végezte. 1869-ben elavult fatestét vasra cserélték. 1887-ig üzemelt.

Kitüntették dr. Fülöp Lajost

Az alsó-ausztriai tartományi központban, St. Pöltenben dr. Erwin Pröll tartományfőnök az osztrák–magyar kapcsolatok magas szintű ápolásáért kitüntetést adott át dr. Fülöp Lajos kertész-mérnöknek, az Európai Szőlész-Borász Iskolák Szövetsége elnökségi tagjának.

Az előterjesztés alapján dr. Fülöp Lajosnak eddig ötven magyar diák, köztük sok balatonfü-

redi köszönheti, hogy borászme-nedzser tanulmányait Ausztriában folytathatták.

Az eddig 17 könyvet megjelentető – balatonfüredi, bordeaux-i borlovagnak – dr. Fülöp Lajosnak nem ez az első kitüntetése, a magyar elismerések mellett a német állami díj arany fokozatának és az olaszországi trentói tartomány kitüntetésének is birtokosa.

Dr. Fülöp Lajosnak dr. Erwin Pröll adta át a kitüntetést

Kaszinó nyílhat a városunkban

Összesen tizenegy település, köztük Balatonfüred is jelezte, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium pályázatot írhat ki kaszinó nyitására a városban.

Még szeptemberben fogadta el a képviselő-testület azt a támogatási határozatot, amely elviekben lehetőséget ad kaszinó nyitására.

A listán Balatonfüred mellett Győr, Debrecen, Szombathely, Pécs, Szeged, Miskolc, Nyiregy-

háza, Szentendre, Hévíz és Gyula szerepel.

Állami koncessziós, II. osztályú játékkaszinót nyithatnának az említett településeken, azzal az indokkal, hogy a játékkaszinó a szabadidő eltöltésének egyik formája, mely rétegigényként jelen van, ezért célszerű keretfeltételeit megfelelő biztosítékok mellett engedni. Nem elhanyagolható az sem, hogy ezzel a városok helyi adó-bevételei gyarapodnának.

A minisztérium kereste meg a városokat azzal a kéréssel, hogy a testületek döntsenek arról, támogatják-e a település közigazgatási területén II. kategóriájú játékkaszinó működésére szóló koncessziós pályázat kiírását.

Pillanatnyilag Budapesten két, Sopronban egy kaszinó működik. Nemrégiben még úgy volt, hogy a gazdasági tárca kilenc új kaszinóban gondolkodik, azóta viszont megszavazták azt a módosítást,

hogy a koncessziós díj összege levonható a fizetendő játékdoból.

Az I-es kategóriába az a kaszinó tartozik, amelyben legalább 100 játékasztal, valamint ezer pénznyerő automata üzemel. Ez alatt minden kaszinó másodvonals-beli. A kiírás szerint II. kategóriájú kaszinóban a játék- és kártyaasztalok, valamint a pénznyerő automaták üzemeltetésén kívül más játék nem szervezhető.

balatonfured.hu

A északi partszakasz leghosszabb sétánya lesz

(Folytatás az 1. oldalról.)

A hangulatos esőbeállóban padokat és asztalokat, kerékpártárolókat, tájékoztató táblát, mellette kerékpáros javítókészletet és ivókutat helyeznek el. A sétány mentén több olyan aktív pihenést szolgáló játékos eszköz is lesz, amelyeket a tapasztalatok szerint a nagyobb gyerekek és kamaszok mellett a felnőttek is előszeretettel használnak.

A sétány teljes hosszában dupla fasort telepítenek, több mint száz új fát ültetnek, és kialakítanak egy gyephullámot is, amelyen meztláb lehet majd sétálgatni. A hagyományos parti sétány jelleg mellett több hiánypótló, praktikus szolgáltatásnak is helyet kell adni a Széchenyi sétányon, például a kerékpárosok, gyalogosok számára jelenleg nincs semmi megállási, felrészlélési lehetőség, és a látogatók megfelelő informálása is hiányzik, ezeket itt pótoljuk – mondja Wallner Krisztina.

– Egységes vízparti városkép-re törekszünk. A sétány mentén nem lehet nagyobb teresedések kialakítani, ezért kis helyigényű, ám az út egyenes vonalának monotonitását oldó elemeket terveztünk ide. A hullámos vonal visszaköszön a térkövezésben, a növényfuttatókon, a gyepen és a hullámházon is, amelynek harmas aszimmetrikus tetjén ismétlődik a hullám. Reményeim szerint ez egy látványos partszakasz lesz, amelyet az ingyenes wifi, a párapu és a többi játékos, illetve hangulatos elem miatt több évszaka-ban is jól lehet majd használni – fogalmazott Wallner Krisztina.

A Széchenyi sétány a kempinget, a bevásárlóközpontot és a nagy hoteleket köti majd össze a korábban felújított sétányokkal, köztérrel és vendéglátóhelyekkel, így a város egyik kiemelt turisztikai fejlesztése, amely várhatóan tavaszra befejeződik.

martinovics

Listázták a borokat

Borkiválóságok Könyve címmel megjelent a legjobb hazai borokat összegyűjtő kötet. A közel 240 féle minőségi fehér-bort bemutató kiadványban a Balatonfüred-csopaki borvidék tizenegy boraszatának tizennégy bora kapott helyet. A Balaton Borgaléria pedig stratégiai kereskedés lett.

Egy országos program keretében jelent meg a Borkiválóságok Könyve 2013 című kötet, amely az idén forgalomban lévő száraz és édes fehérborokat mutatja be. A Vidékfejlesztési Minisztérium által indított szakmai program keretében 650 bor kóstolása után az Országos Borszakértő Bizottság választotta ki azt a 236 bort, amelyek végül minőségük alapján bekerülhettek a kötetbe.

Az ingyenes kiadvány a borokat régióként mutatja be, és egy több felvonásból álló vakkóstolást követően három kategóriába sorolva (három-, négy- illetve ötcsillagos) szemlélteti. A borregiók jellemzése mellett a kiválasztott borok részletes leírását, a palackok fotóit, illetve a pincészetek adatait is tartalmazza a könyv.

A fehérbor-kiválóságokat készítő pincészetek tematikus matricákat kaptak, ezeket a díjazott palackokra ragasztják, így vásárláskor mindenki számára könnyű lesz beazonosítani a minősített borokat.

Nem egy újabb borverseny eredménye ez, hiszen a kezdeményezés célja a kereskedelmi forgalomban lévő fehérborok feltérképezése és a minőségi kínálat minél szélesebb körben való meg-

ismertetése volt. A borok iránt érdeklődő nagyközönségnek szól elsősorban a kötet, amelynek hamarosan lesz folytatása, készül a vörös- és rozéborokat tartalmazó kiadvány is.

A program eltökélt szándéka, hogy segítse a kiválasztott minőségi borok kereskedelmi forgalmazását és marketingjét, ezért nyolc borkereskedővel – köztük a Balatonfüreden két üzletet is működtető Balaton Borgalériával – stratégiai partnerségi megállapodást kötött a minisztérium. A könyvet

november végétől a programhoz csatlakozó borkereskedések üzleteiben lehet majd megtalálni.

– A szakértárca nyolc borkereskedéssel kötött stratégiai megállapodást annak érdekében, hogy a magas minőségű magyar borok ezután is a figyelem középpontjában álljanak a belföldi piacon. Büszkék vagyunk rá, hogy köztük lehetünk. A Horvát-ház alatti pincékben, a Balaton Borgalériában, illetve a csopaki kúriában a Balaton-borregió

minősített kínálatának nagy része megvásárolható, köztük több olyan is akad, ami csak nálunk található meg – fogalmazott Köteles Zsolt, a Balaton Borgaléria ügyvezetője. Hozzátette: a közeljövőben megjelenő hasonló kötet, ami a vörös- és rozéborokat mutatja be, nagy kitörési pontja lehet a régióknak, végre bizonyíthatja, hogy a fehérborral azonosított térségnek sok remek testesebb bora is van.

– Természetesen üzleteinkben ezeket a fajtákat is meg lehet majd vásárolni – mondta Köteles Zsolt.

Az első fordulónál öt bizottság értékelt a borokat a nemzetközi minőségi követelmények alapján. A 650 bornak kevesebb mint a fele jutott a második fordulóra, ahol már minden bort külön jellemeztek is. A kóstolás végén minden 4 és 5 csillagos bort a bizottság tagjai együtt újra végigkóstoltak, és közösen szavazták meg a besorolásokat. A három kategóriát egymásra épülő szempontok szerint alakították ki, úgy, hogy abban egyre komolyabb elvárásoknak kellett megfelelniük a boroknak. A csillagok számának emelkedése a borokkal szemben nemzetközi szinten is megfogalmazott elvárásokat követi, szempont volt az érlelési potenciál, a komplexitás, illetve az egyediség.

balatonfured.hu

Szőlőnevek nagybetűvel!

Nagyon köszönöm dr. Rácz Jánosnak, hogy megemlékezett édesapám munkásságáról, és részletesen ismertette az évek során a szőlőfajták helyesírásával kapcsolatos álláspontokat és fejleményeket, valamint dr. Bakonyi Károly és édesapám álláspontját is. Mivel a cikk a legkülönfélébb véleményeket nem foglalja össze, konklúziót nem tartalmaz, így szeretném azt néhány gondolat-tal kiegészíteni.

A cikkben is részletesen ismertettük a szőlőfajták névhasználatával kapcsolatos nyelvészeti polemizálást a tudomány ma már meghaladta.

Ferdinand Regner kutatásai során bizonyította, hogy a különféle szőlőfajták genetikailag egységes képet mutatnak, és azonosította azok DNS-térképét, amellyel nemcsak a szőlőfajták azonosíthatók egyértelműen, hanem számtalan esetben a „szőlőket” is sikerült felderíteni. Munkáját 1998-ban Peter Morio-díjjal ismerték el.

Ma már nem szükséges a levél, hajtás vagy a fűrt alapján találgatni, milyen fajttal állunk szemben, hiszen az korszerű módszerekkel egyértelműen meghatározható. Ez alapján nyugodtan mondhatjuk, hogy méltánytalan és a tudomány mai állása szerint egyben tarthatatlan is a nyelvészek széles körében elterjedt fajlémélet, amely szerint egyes szőlőfajtákat kis kezdőbetűvel, míg másokat nagy kezdőbetűvel kellene írni. Ez a különbségtétel a régebbi és újabb szőlőfajták között teljesen alaptalan, hiszen a

Dr. Bakonyi Károly és dr. Csizmazia Darab József 2003-ban Balatonfüreden, a Széchényi Ferenc szakmai napokon

korábbi fajták is azonos módon, évszázados keresztezésekkel és szelekciók útján születtek, ha nem is tudjuk őket egyetlen nemesítő munkájához kapcsolni.

Nyelvészeti szempontból az dr. Bakonyi Károly érdeme, hogy sikerült egy kis kezdőbetűs és egy nagy kezdőbetűs szőlőfajta keresztezéséből nagy kezdőbetűs szőlőfajtát nemesítenie (Cserzei fűszeres).

Olyan ez, mintha a népdalok címét azért kellene kis kezdőbetűvel írni, mert nem ismerjük azok szerzőjét.

Dr. Bakonyi Károly és édesapám, dr. Csizmazia Darab József (ugyancsak Peter Morio-díjas) azért is voltak meggyőződve igazukról a szőlőfajták nevének nagy kezdőbetűvel való írásmódjáról, mert nemcsak a magyar nyelvet ismerték jól, hanem ezen túlmenően még a szőlőnemesítéshez is értettek.

Csizmazia Darab József

A Balaton-borregió négycsillagos borai:

Bujdosó Pincészet – Nemere Cuvée 2012
Dobosi Pincészet – Kéknyelű 2011
Figula Pincészet – Szilénusz 2007
Káli Kővek Borászat – Rezeda rizling 2012
Kerkaborum – Furmint-hárslevelű 2011
Koczor Pincészet – Aenigma (kései szüretelésű) 2010
Laposa Birtok – Rizling 2012
Laposa Birtok – 4 Hegy olaszrizling 2012
Légli Szőlőbirtok és Borászat – Banyászó olaszrizling 2011
Légli Szőlőbirtok és Borászat – Gesztenyész rizling 2009
Szászi Pince – Szent György-hegyi olaszrizling 2012
Tamás Pince – Olaszrizling 2007
Varga Pincészet – Aranymetszés olaszrizling (kései szüretelésű) 2009
Varga Pincészet – Aranymetszés szürkebarát (kései szüretelésű) 2010
Villa Tolnay Borház – Chardonnay 2011
A Balatonfüred-csopaki borvidék háromcsillagos borai:
Béla és Bandi Pincészet – Chardonnay Száka-dűlő 2011
Fáncsi Hegyi Pince – Semillon 2011
Figula Pincészet – Csapaki olaszrizling selection 2011
Hudák Szőlőbirtok és Borászat – Olaszrizling 2012
Jásdi Pince – Csapaki rizling 2012
Jásdi Pince – Ranolder fehér 2009
Kálmán Pince – Olaszrizling 2012
Liszky Pincészet – Pinot Gris 2011
Petrányi Pince – Olaszrizling 2011
Szent Donát Pince – Nagykút olaszrizling 2012
Szent Donát Pince – Furmint 2012

Figyelemmel kísérve az Orvosi hetilap, a Magyar sebészet és különösen a kitűnő Magyar orvosi nyelv folyóiratokat, a nyelvhasználatot, a mind több értékes jobbító, magyarító törekvést, az látható, hogy sokan aggódnak a magyar orvosi nyelv miatt. Amely szerintem mára olyan mértékben idegenedett el a köznyelvtől, hogy a kívülálló (például a betegek!) számára egy körhízi zárójelentés vagy recept érthetlenné vált.

Nem volt ez mindig így, az ókortól a XVIII. századig egészen mások voltak a receptek. A nyelv-tudós Keszler Borbála megállapítása szerint nem a gyógyszerészeknek szóltak, hanem a betegnek vagy a hozzátartozóinak, mégpedig közvetlen, a beszélt nyelvhez közel álló nyelven. A levéltárakban őrzött számtalan kézirat orvosló- és receptkönyv ugyan inkább házi mindentudó, vannak azonban tudós orvoslókönyvek is.

A legkorábbi Lencsés György 1570 körül írt orvosbotanikai műve, amelynek értékes szövege nyelv-történeti, helyesírás-történeti és minden bizonnyal nyelv-járástörténeti szempontból is figyelemre méltó. Csaknem 1000 lap terjedelmű, Szabó T. Attila megállapítása szerint magas tudományos igényű, rendszerezéssel megírt hasznos tanácsadó. Az eredeti címlap szerint: „Ars Medica az olly könyv, mellyben mindenféle nyavallyák ellen (melyek

A magyar orvosi nyelv akkor és most

Boktanak történni az emberi testben) sok hasznos és gyakorta megpróbált Orvosságok találatnak”.

Szembetűnő, hogy a szerző következetesen kerüli az idegen szavak használatát, minden szakifejezést igyekszik magyarul írni, idegen nyelven csak néhány orvosságot jelöl. Ha mégis használ latin szót, azzal csupán a magyar kifejezést magyarázza. Mindezt abban a korban, amikor még orvosi műnyelvünk nem lehetett!

Hasonlóan a közérthetőséget tartotta a legfontosabbnak Pápai Páriz Ferenc Az emberi Test Nyavalyáinak Okairól, Fészkeiről, 's azoknak Orvoslásának Módyjáról való Tracta alcímű, „1687. siralmas esztendőben” írt Pax Corporis című könyvében. A tudós nagyenyedi professzor körül egyre békétlenebbé válik minden ebben az időben. Pestisjárvány pusztít, ekkor zajlik Caraffa eperjesi vérengzése, tombol az önkényuralom, a török Bécs ellen támad, falvak hamvadnak el, országrészek válnak pusztasággá. Ebben a véres, zűrzavaros korban a tömegeknek készíti a „sok keservesen nyögő elhagyott betegnek vizsgálatásokra” olyan útmutatót, amely olcsó, a természetben fellelhető orvosságokról közérthetően tudósít. Az „igye fogott sze-

gényeknek, kiknek nincsen mindenkori kezek ügyében értelmes orvos, kiváltképpen falukon, ahol hamarabb talál segédet a beteg barom, mint a beteg ember”. Kőnek, fűnek, fának ereje orvosol, a szegény ember a patikaszereket erdőn-mezőn gyűjtögette. A néprajzi irodalom tanúsága szerint a XX. századig nyomon követhető az egykori gyógy módok használata a hagyományos népi orvoslásban. Igen fontos a magyar orvosi szaknyelv kialakítása terén később Rácz Sámuel és Kovács Mihály orvosdoktor munkássága, vagy a nagy nyelvújító, Bugát Pál 1843-ban megjelent Természettudományi szóhalmaza.

A holt görög és latin nyelv elemei használatosak tovább a mai tudományok nyelvében, így például a filozófián, botanikán stb. kívül az orvostudományban is. A betegség mint az élő szervezet működési zavara, és a megszünetése vagy elhárítása érdekében végzett tevékenység, a gyógyítás az ókori Görögországban érett tudománnyá. A Corpus Hippocraticum legrégebbi iratai több mint kétezer évesek. A betegség nélküli állapot, azaz az egészség helyreállítása görög orvostudományának terminusai római közvetítéssel kerültek az európai nyelvekbe latinizált formában.

Magyarországon a latin 1846-ig hivatalos nyelv volt, természetes tehát, hogy a köznyelvben és a tudományos nyelvben számtalan latin (és görög eredetű) szó honosodott meg. Igen sok a mesterségesen kialakított újkori kifejezés is a magyar orvosi nyelv terminológiájában, ezek nagyrészt megtartották görög vagy latin szövegeiket.

Ma az orvosi rendezvények meghívóin, előadások címeiben sajnos olyan – sokszor angol nyelvű hatásra létrejött – szavakat olvasunk, amelyeket teljességgel fölösleges alkalmazni, netán meghonosítani. Csak néhány ezek közül Bősze Péter professzor úr gyűjtéséből, zárójelben a javasolt „fordításuk”: staging-laparotomia (stádium), primer cytoreductio. Intervallum laparotomia, primer intervallum laparotomia cyto-reduction neoadjuváns kezelés után (bevezető gyógyszeres kezelést követő hasműtétek), hyperradicalis műtétek (fokozottan kiterjesztett műtétek), alkalmazásának evidenciái a rák front-line cytotatikus terápiajában (elsődleges gyógyszeres kezelés előnye). Nem sokkal egyszerűbbek, ráadásul széles körben érthetőek? Sok idegen szó egyszerű tükörfordítással már régen meg is honosodott, pl. leukocyta (görög

leuko = fehér, cyta = sejt), magyarul fehér/vér/sejt.

November 14-én került sor a Balatonfüredi Állami Szívkórház 100 éves működésének méltó megünneplésére. A centenáriumnak bemutatták az újonnan megjelent Akkor és most 1913–2013 című könyvet is. A 303 oldal terjedelmű kötetben egyébként az „Akkor” fejezet mindössze 6 lapon tárgyalja a múltat, mégpedig a korabeli sajtó, az egykori Balatonfüredi Hírlap 1912. és 1913. évi cikkeinek másolataival, illetve egy 1996-os emléktábla-avatáson elhangzott beszéddel, valamint (ugyancsak 6 lapon) egykori fényképekkel, képeslapokkal. A többi a „Most” című fejezet, amely az intézet irányításáról, dolgozóiról, működéséről és fejlesztési terveiről szól.

Ebben a részben már annyi a fölöslegesen használt idegen szó és a szerzők által bizonyára indokoltabban alkalmazott szakkifejezés, hogy a nem szakmabeli olvasó legfeljebb fáradságos szótárazással kap csak képet a bemutatott szakmai tevékenységről. Fölvetődik tehát a kérdés: kiknek is íródott a könyv? Biztos vagyok abban is, hogy a könyvbemutató elhangzottakból a nem szakmabeli, de legalábbis átlagos műveltségű közönség édeskeveset

jegyzett meg, egyszerűen azért, mert az egyes témák neveit nem értette. A latinos műveltségű hallgató eltöprengett például az akut koronária szindróma utáni szekunder prevenció értelmén, csak-hogy a megfejtési kísérlet ideje alatt három következő, a szív-kórház értékes tevékenységét bemutató közlemény – szintén nem egyszerűen megfejtendő – címét elszalasztotta. De hát nemcsak a címeikkel voltunk bajban. Noha érthető volt, ám az angol teamwork szó-összetétel részfordításaként elhangzott teammunka magyarul csapatmunka. Nem vagyok híve a „mindenáron magyarul” irányzatnak, de például a szintén elhangzott, illetve a kivetítőn is olvasott mortalitási trend a régióban mondatban egyetlen magyar szó sincs.

Mi, nyelvészek is tudunk az alveoláris spiránsokról vagy a lexikalizálódott epiztemikus-inferenciális kifejezésekről úgy beszélni (írni), hogy abból a nem szakmabeli hallgató (olvasó) semmit se értsen. Csakhogy nem ez a cél! Éppen ellenkezőleg, vegyünk példát a fenti nagy elődöktől a tudományművelésben, az anyanyelvi terminológiában, a szakszókincs megújításában, és különösen a szakmai kutatási eredmények ismertetésében, közlési módjában.

Dr. Rácz János

Koncert másképpen

Igazi ösztönművészeti élményben lehetett részük a Református Általános Iskola diákjainak a Sforzato Rézfűvös Kvartett koncertjén. A diákok, miközben a zenét hallgatták, rajzolhattak, festhettek is, és figyelhették, hogyan dolgozik *Gombor József* festőművész. A zene ihlette képekből kiállítás is terveznek az iskola Kálvin termében. A kvartett tagjai – *Rojtos Norbert, Werb Gábor, Pálffy András* és *Farsang Tamás* – a jól sikerült koncert után Gombor Józseffel együtt azt tervezik, hogy a felnőttek számára is rendeznek hasonló előadást.

Adventi szorongás

Önálló iparágga nőtte ki magát az a tanácsadó lajstrom, ami szájbarágósan igyekszik tudatni velünk, hogyan viseljük el a karácsonyt, netán hogyan tegyünk meghitté. Listák, ilyen-olyan ajánlások, tanácsok ömlenek ránk. Az öt legjobb karácsonyi ajándék a gyerekek, a férjnek, a feleségnek.

Praktikus tanácsok az idő lelassítására, a legjobb karácsonyi cukiságok, a legmenőbb csomagolópapírok, fenyőfa-díszítési trendek, receptek, ajándékötletek a házi kedvenceknek. Ez van. *Frank Róbert* pszichológussal beszélgettünk.

– Az már közhely, hogy nem tudjuk igazán bensőségessé tenni a karácsonyt. Erre vágyunk pedig mindannyian, együtt lenni nyugalomban a családdal, mert ebből van igazán kevés. Mégis az adventi várakozás és a meghitt ünneplés is egyaránt nehezen teljesíthető, mert ezekhez türelem kell, márpedig az egész év türelmetlenkedéssel telik, nagyon nehéz ebből az állapotból váltani. Szorongunk, hogy képesek legyünk megfelelni a saját és környezetünk elvárásainak, teljesítsük a feladatot vendégváróként vagy éppen vendégként. Szorongunk, hogy meg tudjuk teremteni a vágyott harmóniát. Megfelelési kényszerben vagyunk és igyekszünk teljesíteni az ünnep köré felhúzott akadályokat, végigcsinálni a strukturált programokat, ahelyett, hogy csak egyszerűen együtt lennénk otthon a családdal.

– Az ajándékozás rituáléja már a római birodalomban is létezett. Ezzel nincs baj, azért adunk ajándékokat, hogy kifejezzük szeretetünket, hálánkat, csakhogy mára az adás egyenlő lett a tárgyak vásárlásával. Sok esetben fogalmunk együtt lennünk otthon a családdal, tanácstalanok vagyunk, mi-

Frank Róbert szerint másképpen kellene ünnepelnünk

közben lelkiismeret-furdalásunk is van, ezért valamilyen tárgyval mindenképpen jelezni akarjuk a szeretetünket. Mindannyian ismerjük a sokadik zokni, kenyérpírtó, nyakkendő és egyéb, valódi örömet nem adó, ajándékba kapott tárgyakat. Az ünnepnek sokszor az a vége, hogy mindenki azt lesi, a másik hogyan érzi magát. Ráadásul körülveszi a karácsonyt is egyfajta elutasítás. Egyre többször találkozni olyanokkal, akik kérdés nélkül elkezdik mondani, hogy csak essenek már túl az egészen. Ez persze a legtöbb esetben csak cinizmus, mert szégyellik mások előtt az érzelmeiket, és egyszerűbb az ellenállás, mint kimutatni, valójában mit érez belül.

– A csonka, elvált családoknak különösen oda kell figyelni az ünnepre. Ha már a szülők, a maguk önzőségéből úgy döntöttek, nem élnek együtt tovább, a legfontosabb feladatuk, hogy a közösen vállalt gyerekek meghitt

ünnepe legyen. A gyerekek szempontjai a legfontosabbak, hozzájuk kell igazítani az ünnepet, úgy legyen a karácsony, ahogy neki jó. A gyerekek szeretik a misztikumot, hisznek a csodákban, képzelt személynek írják meg kívánságaikat, ameddig csak lehet, ezt a világot nem rontsuk el.

– Rituálék nélkül elvesznénk a mindennapokban. Kell egy hely, egy időpont, egy ünnep, amikor megállunk, amit kiemelünk a többi nap közül. Közhely, de igaz, a legnagyobb ajándék, amit adhatunk, az a figyelmünk, az az időnk. A gyerekeknek nem a legújabb kütyüt kell feltétlenül megvenni, hanem időt szánni rájuk, együtt játszani, egyáltalán azt csinálni, amihez kedvük van. Az evolúcióelmélet szerint száz vagy kétszáz év alatt nem változik az ember. Mindannyian meghittságra, szeretetre, figyelemre vágyunk, nem kell küzdeni ezek ellen.

Martinovics

Dilettáns írók és rutintalan műfordítók munkájának végterméke csak pocskék könyv lehet. Főleg akkor igaz ez a tétel, ha terjedelmesebb műveket vesszük a kezünkbe, gondolta *Melis Zsolt* advent első hetében, amikor körülnézett a könyvesboltokban. Mint minden karácsonykor, idén is könyveket ajándékozott. Jó előre vásárolt, hogy a kínálat javából válogathasson.

Író léte jó érzéssel, rutinosan mozgott az üzletekben, már első pillantásra kiszúrta, hogy mit érdemes átlapozni vagy nagy ívben elkerülni. Soha nem tett különbséget a műfajok között, de kizárólag élvezetes és olvasmányos könyvekre adott ki pénzt. *Thomas Bernhard* és *Virginia Woolf*ot éppen úgy kedvelte, mint *Graham Greene*-t vagy *Stefan Zweig*et. Harmincéves kora óta ritkán szokott tévedni a könyvek kiválasztásakor, míg régebben gyakran előfordult, hogy mellényült, haszontalan művekre dobta ki összekuporgatott forintjait. Ilyenkor mielőbb felkereste a legközelebbi antikváriumot, vagy

Kellei György

Durva balfogás a könyvesboltban

otthon, az anyjánál a cserépkályhába vágta a silány munkát. Emiatt soha nem támadt lelkiismeret-furdalása, talán azért nem, mert akkor még nem ismerte *Carlos Ruiz Fafón* regényeit. A spanyol író az egyikben azt írta, hogy a könyvek olyanok, mint a tükör: mindenki azt látja bennük, amit a lelkében hordoz.

Melis ezen a kijelentésen olykor el szokott tünődni, de végül mindig arra a következtetésre jutott, hogy indokoltan szabadult meg a hitvány és gyatra könyvektől, amelyekből lavínként zúdult rá az unalom, noha a lelkében semmi efféle szemléletet nem hordozott. Az öntetszelgő, a kritikai elvárásokat szolgáló módon kiszolgáló formai bravúroskodóktól is morogtak a belei. Úgy vélte: az angol, amerikai vagy francia írók által megteremtett, és mind a mai napig fényesen ragyogó stílus

magyar utánczó és majmolói egyre-másra lejárt szavatosságú művekkel rukkolnak elő, melyek már messziről büzlének. *Melis* nem kért belőlük. Az elkötelezett irodalmárok ellenszenvesnek tartották a véleménye miatt. Barátai, közeli tanítványai azonban tudták róla, hogy rajong a modern – eredeti természetű – prózáért, de a buzgó másolóktól irtózik. Füredre költözésével ki is vonult a köreikből.

Most decemberben a megvetett kompánia mintha titkon bosszút állt volna rajta. Ugyanis befurdott, melléfogott egy izgalmat és tanulságokat ígérő könyvvel, amelynek hőse és egyben szerzője az angol futballhuligánok közé beépült fiatal rendőr. *Melis* szerette a focit, becsülte az angolokat, mert szigorú intézkedésekkel rendet raktak a labdarúgó pályák környékén és a lelá-

tókon, a csapatok szurkolótáborai már nem esnek egymásnak úgy, mint korábban, a könyvben elmesélt időszakban.

Szokás szerint otthon átpörgette a kötetet, és már ekkor furcra, fonákserű érzései támadtak. Egy-két oldal elolvasása után világos lett előtte, hogy hatalmasat tévedett. A könyvet az első oldalától az utolsóig merő siránkozás jellemezte, az immár civil úriember évtizedek múlva megpróbálja elhithetni olvasóival, hogy rendőrként az otthoni és az idegenbeli meccsben veszélyben forgott a társa és az ő élete. Valódi konfliktusról, direkt életveszélyről szó sincs, bár a vandál, részegen köztözködő szurkolók társasága nem éppen egy exkluzív angol klub világa. Ám ennek a világnak az ábrázolása triviális, szentimentális és hazug. A félelem, a majré megreked a szavak szintjén, s van he-

lyette piálás, káromkodós kvaterkázás a huligánokkal, meg passzív szemlélődés, ahogy mások bunyóznak, véresre verik egymást a rendőri túlkapások hevében. A fejezetek lekopirozódnak: a fedett zsaruk megbeszélnek a taktikát, ki-mennek a meccsre, aztán spuriznak be az irodába jelentést írni feletteseiknek. A változatosságot a különböző csapatok pályái adják a szövegben. A rendőrpárosok gyakran veszekednek, majd sírva fakadnak a feszültségtől, később meg nevetve hátra veregetik egymást. Lehengerlő cselekmény? Ugyan! – kacagott kinyájában *Melis*. Túlreagálás sorozatáról van szó, amely tele van primitív trükkökkel (a szobafestőnek álcázott főhős röhejesen eljátssza, hogy csaknem analfabéta), amelyeket a legbutább, legrettegettebb huligánok sem vesznek be. Ennek ellenére minden helyzet „félelme-

tes” és „brutális” a szerző szemzőgéből. A dialógusok egysíkúak, az alkalmazott argó hiteltelen, a fordítás stílusa szegényes és magyartalan.

Olvadás közben jegyzeteket készített a kötet hátsó, üres lapjára, így már nem vihette vissza a boltba, hogy kicserélje másikkra. Az lesz a legjobb, ha elégeti a könyvet. Háromezer és pár száz forintja füstté válik. Semmiképpen nem akarta eldobni az utcai szemeteskonténerbe, a guberálók se olvassanak halandzsászós, ürességtől kongó művet karácsony tájékán. Felhívta magányosan élő költőbarátját, aki cserépkályhával fűtötte harmadik emeleti lakását. – Gyere délelőtt tízre, akkor gyűjtök be – mondta a költő, amikor elárulta neki, hogy mit kér tőle. *Melis* kicsit kesve érkezett, már javában parázslottak a fahasábok. Halvány szánakozással vált meg a könyvtől. A lapok pörkölni kezdtek, majd iszonyú lassan lángokra kaptak. Úgy látszik, még *Prométheusz* uram is vonakodik hozzáérni, gondolta elégedetten, az adventi felszabadultság érzésével.

Gyűrű atya augusztusi plébánosi búcsúbeszéde

Kedves Híveim!

Szeretettel köszönöm meg a füredieknek mindazt a jót és szeretetet, amit kedves híveimtől kaptam.

Szeretettel emlékezem vissza arra az érettségi előtti utolsó bevonulásra, amikor édesapámmal együtt mentünk a répcelaki állomásra – vittük a kis betyárbutyut –, és meg-megpihentünk útközben. Akkor édesapám az egyik pihenőnél azt kérdezi: „Te édes fiam, hogyan tovább, hiszen te már tizenkettő éves vagy és dönteni kell.”

Nem lepte meg édesapámat – talán sejtették is ők –, mikor ezt mondtam: Édesapám, én szeretnék pap lenni! Még most is előttem van komoly tekintete, még az arcán is észrevettem a ráncokat, mikor ezt mondta: „Te édes fiam, de csak olyan pap legyél, amilyennek lenni kell, akkor édesanyáddal együtt mi leszünk a legboldogabbak a világon! De, ismétlem, gondold meg, csak akkor, ha ilyen pap akarsz lenni!” Azt válaszoltam: igen!

Az újmás szentképre ezt írtam: „Krisztus követségében járunk!” Csak akkor van az életünknek értelme, ha az Úrjézus szeretetét akarjuk adni mindenkinek, hogy „szébb legyen a Föld”. „Aki az én tanítványom akar lenni, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét, úgy kövessen engem!” Engem az Úrjézus megsegített, hogy én mindig, minden körülmények között hűséges maradhatam a hivatásomhoz! Az üdvözítő Krisztus csak annyit kért, légy hű mindhalálig, szolgálj ki küldött,

és én igyekeztem papságom első pillanatától kezdve, mindig, akinek csak lehetett, szeretettel szolgálni!

Nagyon szerettem a gyermekeket, ugyanazzal a szeretettel a fiatalokat, a fiatal házasságokat is, a családokat, a betegeket, a szenvedőket. Igyekeztem nekik az Úrjézus kegyelméből és szeretetéből a vigasztalást megadni

Kedvesen emlékszem vissza arra a házaspárra, akik köszönetüket fejezték ki, mikor egy kegyetlen, embertelen téli napon a fiukat mentettem meg – mert az alkoholtól túlfűtve feküdt az út szélén – azzal, hogy nem hagytam az út szélén.

„Magadnak teremtettél minket Urunk és nyugtalan a mi szívünk, amíg benned meg nem nyugszik!”

Ez az a szellem, amelyben élünk, a papnak is, de a híveknek is! Az Úrjézus előtt semmi más nem számít, csak az ő szeretete, az ő szolgálata! Hiszen az elmúlt években, évtizedekben sokszor megtagadták, elárulták Krisztust! De nem a jó Isten lett kisebb, kevesebb, hanem éppen mi lettünk többé, ha Jézust választottuk!

Kedves jelenet lehetett, mikor Viennai Szent Jánost, az ars-i plébánost még egészen fiatalon Arsba helyezték, s útközben találkozott egy kisgyerekekkel, akit így kérdezett: „Te kisfiam, merre vezet az út a faluba, mutasd meg nekem légy szíves, s akkor én is megmutatom majd neked a Mennysországra vezető utat!

Legyünk irgalmasok az Úrjézus szívvel, szeressük az embe-

reket, a kicsiktől az idősekig, mert a szeretet az, amelyik győzni fog! Nemcsak magunkért megyünk a szentmisére, hanem a világért is, az emberekért is!

Köszönöm a kedves híveknek a ragaszkodását, a hűségét, a sok munkát, amellyel megsegítették!

Áldja meg őket a Jóisten, mind a két kezével. Reméljük, még sokszor találkozhatunk itt. Bár sokszor el kell fogadnia az embernek, amit egy ismeretlen szerző így fogalmazott meg:

„Erőt kértem az Úrtól és gyengeséget adott nekem,

Bölcsességet kértem és próbára tett engem!

Áldozatot kértem és ő visszakergte az áldozatot,

Bajban, rosszban is velünk volt, velünk van az Isten!”

Nem azt várja az egyház, hogy őt szolgálja a világ. Ő szolgálja a világot!

Kérdezzük meg a szentírással, a zsolttárral, hogy mit adhatok én az Úrnak a jó jóért, amit adott nekem?

A mindennapi hűséget, a mindennapi imádságot, a tisztességet, a becsületet, hogy az egyház törvényei szerint élek, és több emberré akarok lenni, hogy rajtam keresztül mások is több emberré legyenek! Azért imádkozunk, hogy a Jóisten küldjön jó papokat, akik vezessék, irányítsák a népet! Befejezésül pedig imádkozunk, hogy egykor mindnyájan találkozhassunk majd odaát az Úrnál!

Lejegyezte:

Csizmaziáné Blaschke Katalin

Reformkori ételek (3. rész)

Miként kell különféle legjobb ízű házi szaloncukkedlit készíteni?

Régi hagyomány, hogy karácsonykor a legfinomabb ételek kerülnek az asztalra. A reformkori magyar családok talán legjobban tisztelt bútordarabja volt az asztal. Karácsonykor még a falusi házaknál is megterítették – ahol a hétköznapokon ez nem volt szokásban –, mégpedig piros csíkos terítővel, mert az öröm színe a piros volt. A karácsonyi asz-

nak varázsereje volt: bőséget, egészséget hozott. De szinte valamennyi feltalált étel is mágikus jelentőséggel bírt: például december 24-e böjti levesének babja, a mákos gubában a mák a bőséget biztosította; a dió elhárította a rontást, a fokhagyma védte az egészséget, a méz az egész életet edessé tette. A karácsonyi vacsora végéig a gazdasszonynak azért nem volt szabad felállnia az asztaltól, hogy a kotlósi jól üljenek; a gazdának pedig azért, hogy el ne szálljanak a méhei.

A polgári karácsonyi étkezések hagyományos tartozéka volt a pulyka, amelyet dión hizlaltak. 1800-as évekbeli gyermekkorát felidézve így ír erről az Inyemester, azaz Magyar Elek:

„Édesanyám mindig december első napján fogta hízóba a karácsonyi pulykát. Sokszor elnéztem, hogy a kukorica mellé időnként hogyan adott ki a napi töméshez 5–6 szem diót is. A diót feltörték, azazhogy csak ráütöttek egyet a mozsártörővel, hogy megrepedezzen, s héjától nyomták le a nem is nagyon tiltakozó baromfi táguló torkán át, duzzadó begyébe. Eleinte csodálkoztam és azt hittem, hogy szegény állat nem éli túl a furcsa etetést, de anyám csak mosolygott, s magam is megnyugodtam, mikor a pulyka nap nap után baj nélkül esett át a procedúrán. Azt mondták, olyan erős a zúzaja, hogy a dió héját is megemészti.”

A régi magyar konyha hagyományait felélesztve engedjék meg nekem, hogy a Romantikus reformkor főzőversenyén szerepelt ételek receptjeinek közlésében most egy kis szünetet tartsak. Ezek helyett egy olyan „magyar találmány” idéztek fel, amely az 1800-as években született és azóta sincs nélküle karácsony. Nevét onnan kapta, hogy a szalonban felállított fenyőfát díszítették vele. Ugye már kitalálták, hogy a szaloncukorról van szó? Akkor tájt a háziasszonyok otthon főzték, vágták, formázták, csomagolták a különféle ízesítésű finomsá-

felmelegítjük, hideg fémlapra kb. 2 centi vastagon simítjuk, mikor kissé megszilárdult, nedvesített késsel lesimítjuk, kockára vágjuk. Olvasztott csokoládéval is bevonhatjuk.

Gesztenyész szaloncukor

25 deka cukrot kevés tejjel (2–3 kanál) felforraltunk. Mikor kihűlt, belekeverünk 25 deka főtt, áttört gesztenyét (kész gesztenyemassza is lehet) és 5 deka örölt mandulát. (Keverhetünk hozzá darált diót és rumba áztatott, apróra vágott mazsolát is.) Kézzel szaloncukrokat formálunk belőle, majd csokoládéval vonjuk be.

Csokoládész szaloncukor

28 deka cukorból 5 evőkanál vízzel sűrű szirupot főzünk. Összevegyítjük 28 deka reszelt csokoládéval, 14 deka örölt és 14 deka hosszúkársra metélt mandulával. A masszát vajjal kikent tepsibe öntjük, kb. 2 centi vastagon. Másnap – a tepsit egy pillanatra forró vízbe mártva – kiborítjuk. Kockára vágjuk a csemegét. Csokoládéval bevonhatjuk.

Narancsos szaloncukor

Egy lábóban 1–2 evőkanál vízzel felolvasztunk 10 deka csokoládét. Hozzákeverünk 15 deka porcukrot, 15 deka örölt mandulát, 1 narancs reszelt

héját, fél narancs levét, 8 deka rumban áztatott, apróra vágott mazsolát. Alaposan összekeverjük, majd nagyon lassú tűzön összeolvasztjuk. Akkor jó, ha már nem ropog a cukor a fogunk alatt! Egy tojás fehérjét kemény habbá verünk, és azt is hozzáadjuk a keverékhez. Kicsit hűtöget, számtalan recept szerint. Hegyes József 1891. évi szakácskönyve már 17 féle szaloncukor készítéséhez adott receptet! Volt tehát miből válogatnom!

lát, majd vizes kézzel formáljunk belőle szaloncukrokat, kb. 30–35 darab lesz. (A rumban áztatott mazsola helyett kipróbáltam konyakban áztatott aszalt meggyel, úgy is nagyon finom lett.)

Hagyományos fondant szaloncukor

1 kiló cukorhoz 3 deci vizet veszünk, és addig főzzük, amíg szálasodni kezd. Akkor áttöltjük egy vízzel kiöblített porcelántálba, vízzel gyengén meglocsoljuk, és hideg helyre tesszük. Mikor kihűlt, fakanállal addig keverjük, míg szép hófehér pép nem lesz belőle. Ezt azután annyi részre osztjuk, ahányféle ízű szaloncukrot akarunk csinálni (kávé, narancs, kakaó, kókusz, fahéj stb.) Az egyes részeket az illető ízzel

A variációk lehetősége határtalan, az javasolom, bátran kísérletezzenek! Hogy mennyivel finomabb, olcsóbb (netalán egészségesebb!) a házi szaloncukor a méregdrága boltinál, mutatja ezt a „saját készítés reneszánsza”, az interneten található számtalan recept is.

Végül egy utolsó, de nagyon fontos jó tanács: fogunkat összeszorítva próbáljuk meg csemegéinket nem megenni karácsonyig!

Tarnai Katalin

Mennyei híradás

„Dicsőség a magasságban Istennek, és a Földön békesség, és az emberekhez jóakarati!”

Lukács ev. 2, 14

Ezzel az örömteli karácsonyi üzenettel köszöntöm a Kedves Olvasót.

Ez a mennyei híradás a mi életünk alapja és reménysége, a mi örömmünk forrása.

– Adjon nekünk az Úr olyan karácsonyt, amelyben iránta való örömteli, hálás szívvel át tudjuk élni az ő minden emberi értelmet meghaladó szeretetét.

Az Úr az ő szentlelke által munkálkodjon szívünkben és közöttünk, hogy igazán óréa és egymásra találjunk békességben.

Ezzel az igével nem egyszerűen olyan békét kívánok ma sem, amelyben csak a saját belső, lelki békességünk van meg, hanem olyan békességet, amely ki is tud áradni a családban és az emberek között a világban.

– Így kívánok én minden Kedves Olvasónak áldásos adventi lelki csendességet, örömteli karácsonyt és Istentől megáldott, békés, boldog új évet.

Riczinger József
evangélikus lelkész

Karácsonyi köszöntők

Áldott alkalom

Karácsonykor mindnyájan megajándékozottnak érezzük magunkat. Eszünkbe jut ilyenkor a családjunk, akiktől szeretetet kapunk, és akiket szerethetünk, de meg kell látnunk a lelki családjunkat is, azt a közösséget, ahol élünk és akik közt dolgozunk. A karácsony tehát áldott alkalom arra, hogy köszönetet mondjunk, és a hangulatból valószínűleg, a külsőségből pedig lelkiséget teremtünk. Méltó hát, hogy Jézus születése napján, fényel a szívünkben és örömmel a lelkünkben, együtt gyűjtünk majd meg a hit és szeretet lángját, s így valljuk a dicsőség sorait: „A mennyei magas égben, Istennek dicsőség legyen, ki szent Fiát küldte értünk, hogy Megváltónk lenne nekünk.”

Kegyelemteljes karácsonyi ünnepszentelést és boldog új esztendő kíván:

Császár Attila

református lelkész (Balatonarács)

Nagy örömet hirdetünk

Mintha a keresztyén értékrend háttérbe szorult volna, más értékrendek talakodnak elé-felé, és kicsit a külsőségek veszik át a szerepet. A betlehemi angyalok így fogalmazták meg a karácsony lényegét:

„Nagy örömet hirdetünk nektek, mely az egész népnek öröme leszén, mert megszületett a megtartó, aki az Úr Krisztus Dávid városában.”

Szembe kell néznünk önmagunkkal, van-e szükségem megvál-

tóra, szabadító Krisztusra, vagy nincs. Amikor az ember kíváncsi önmagára, vegye elő Isten törvényét, nézzen bele, s rájön arra, hogy szüksége van a megváltó Krisztusra, aki megszületett, s aki eljön, megkeres engem most, 2013 karácsonyán is, hogy megszülessen a szívemben, életemben. Így lesz áldott, boldog a karácsonyunk. Ezt kívánom minden Kedves Olvasónak.

Miklós Ferenc

református tiszteletes

Szívünk ajtaján kopogtat

A város fényei a közelgő ünnepek örömet lopják a szívünkbe. Azonban karácsony igazi és elvülhetetlen üzenete számunkra: Isten Jézus Krisztus születésével belépett az emberi történelembe, s ezzel a mi személyes életünkbe is, hogy világosságot gyűjtsünk bennünk. Nem mindegy, hogy hogyan fogadjuk az érkező és szívünk ajtaján kopogtató Urat. A külső készülékek mellett legyen gondunk a belső készülékre is! S akkor biztos vagyok benne, hogy a karácsony meghozza mindazt a lelki jót, tartalmat számunkra, amit várunk tőle.

Ezen gondolatok jegyében kívánok a Krisztus Király-plébánia nevében mindenkinek, különösen a családoknak békés, szent karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt!

Dasek Viktor

katolikus plébános

Karácsony a finneknel, Kouvolában

Balatonfüred testvérvárosa a messzi északon lévő finn város, Kouvola. Nincs is olyan messze, Helsinkitől már csak 130 kilométerre. Kicsit nagyobb, mint Füred, lakóinak száma lassan eléri a százezer főt. Fontos város, nagy vasúti csomópont, van egyeteme, nemzeti parkja, sportcsarnoka és sok-sok múzeuma. Balatonfüred és Kouvola között 1988-tól van testvérvárosi kapcsolat, s ezt 2010-ben, amikor városhoz több települést csatoltak, meg is újították. A füredi finnbarátok már sokszor jártak kint, s egyetértenek abban, hogy e látogatások legszebb és legnagyobb élményt adó időszaka a tél.

Levél hazámból, Finnországból szülőhazámba, Magyarországra

Nagyon reméljük mindannyian, hogy idén is fehér karácsony lesz. Ennek már csak azért is örülünk, mert a napok ilyenkor a legrövidebbek, és a hótakaró világosabbá teszi a környezetet. A hideg csak ruházat kérdése, megfelelő felszerelés Finnországban minden időre megtalálható.

Természetesen a „divatot” el lehet felejteni, kell a meleg cipő, hosszú alsónemű, sapka, kesztyű. Magas sarkú csizmában, hajadonfőtt, derékig érő bundamellényben és miniszoknyában ilyenkor nem érdemes az utcára menni. Amikor ezeket a sorokat írom, „rendes” finn tél van, mínusz fokokkal, hóval és széllel.

Ha valaki, aki nem sokat hallott Finnországról, karácsonykor hall felőlünk, talán az első hír mostanában az, hogy ezen a tájon lakik a Mikulás, finnül: Joulupukki.

Ez egy összetett szó: joulu = karácsony, pukki = kecskebak. De vajon mire is vezethető ez vissza? A finn név minden valószínűség szerint kapcsolatban van egy régi szokással, nevezetesen azzal, hogy januárban Nuuti napján (január 13. vagy január 7.) kecskebőrbe öltözött fiatalok jártak a házakhoz, és összeszedték a karácsonyi maradókat. Ezeket hívják nuutipukkinak. A kecskebak a termékenység samanisztikus szimbóluma volt.

A nuutipukkit sok helyen kínálták meg szeszes itallal, ennek eredménye az lett, hogy a nem egészen józan pukkitól sokszor féltek a gyerekek, annál is inkább, mivel csak a jó gyerekeknek adott valami ajándékot, a rosszak virgácsot kaptak.

Mai finn szokás szerint a házhoz érkező Joulupukkit (itt karácsony este sok Joulupukki látogatja meg személyesen a kisgyerekes családokat) a gyerekek énekkel köszöntik, a leginkább énekelt ilyen dal szövegében benne van, hogy „nem félek” tőled, Joulupukki. „Käypä tänne, emme pelkää!” – azaz gyere ide, nem félünk.

A finn karácsonyi témakörhöz elengedhetetlenül hozzátartoznak a törpék, azaz a tonttuk. Az erdei tonttuk (metsäonttu) népes családjához többféle erdei élőlény is tartozik, ilyenek pl. a manók vagy a tündérek (mennikkäiset). Legismertebb a tonttuk közül a Joulutonttu = karácsonyi tonttu, a tágabb rokonsághoz a szaunatonttu, malomtonttu (myllytonttu), istállóntonttu (navettatonttu) családok tagjai tartoznak. Ezen kívül fontos szerepe van a házitonttunak, azaz a kotitonttunak.

Nálam is lakik egy, a divány sarkából figyel a lakást és az eseményeket. Az ilyen kotitonttuk titokban követik advent idején a gyereket, mert ugye Joulupukki csak a jó gyerekeknek hoz ajándékot. A gyerekek viselkedéséről a tonttu tájékoztatja Joulupukkit.

Judit Mäkinen

Hol lakik Joulupukki?

Valamikor régen azt hitték, hogy a Joulupukki az Északi-sarkon lakik. Úgy 1925 táján észrevették, hogy az Északi-sarkon nincsenek rénszarvasok, amik Joulupukki szánkóját húznák. A kutatások kiderítették, hogy Joulupukki úgy igazában a finn Lappföldön lakik, nevezetesen egy tunturi (északi, fátlan hegy) lábánál.

Észak-Finnországban sok tunturi van, Joulupukkinak a Korvatunturi a hazája. Ez a tunturi Finnország keleti határán van, Savukoski járásban, ahol tizszer annyi a rénszarvas, mint az ember. A tunturi tetején keresztül megy a finn-orosz határvonal, ezért közvetlenül nem lehet látogatni a helyet, de innét egy nagy piros ajtó vezet egy alagútba, amin át el lehet jutni Rovaniemibe, ahol Joulupukki háza van. Ezt a bizonyos ajtót csak a jó gyerekek és a kiválasztott felnőttek látják. A pukki nem egyedül lakik a Korvatunturi közelében, vele van a felesége is, Joulumuori. Ő olyan, mint a legjobb nagyi, szereti a gyereket, mesél és nagyon finomakat süt-főz is nekik.

Joulupukkinak saját postaálmása is van, ide minden évben ezrével jönnek a levelek a világ minden tájáról. A leveleket a tonttuk segítik megválaszolni, ők több nyelven is tudnak és minden levélre válaszolnak. Joulupukki lakóhelye túristacéljuk sokaknak, akik Rovaniemibe látogatnak. A pukki háza kényelmes, meleg és minden korszerű dologgal felszerelt, a pukki nemcsak telefonon érintkezik a külvilággal, hanem újabban az interneten át is.

A Mikulás pontos címe, ahová a füredi gyerekek leveleit várja:

Mikulásfalva
Napapiiri FIN-96930
Tel. +358-16-362-255 / Fax +358-16-362-007
E-mail: santa.claus@santaclausoffice.fi
Honlap: www.santaclausoffice.fi
GPS-kordináták: +66° 32' 37.11", +25° 50' 51.44"
De azért most már érdemesebb 2014-ben írni neki...

A finnek nem tartanak böjtöt

Protestáns országban nincs böjt, a leggyakoribb karácsony esti étel a sonka – olyasféle, mint a húsvéti sonka Magyarországon. Általában háromféle kóritést készítenek hozzá, ezek olyanok, mint a pürék, és sárgarépból, marharépból és burgonyából készülnek. Többféle saláta is az asztalra kerül, hagyományosan nem zöldsálatáról van szó, hanem eltett zöldségekből kevert salátákról. Az egyik legáltalánosabb ilyen saláta apró kockákra vágott céklából, savanyú uborkából és főtt krumpliból, valamint heringből áll, finnül a neve: rosolli. Ehhez tejszínhabbal készült „mártást” szoktak csinálni, amit cékla lével rózsaszínűre színeznek. A desszert sokféle lehet, aprósütemények vagy a hagyományos, tejben főtt rizskása fahéjjal és cukorral. Aki megtalálja az abba elrejtett mandulát, annak egész évben szerencséje lesz. Ha sok gyerek van a családban, akkor többen is találhatnak mandulát.

Az utóbbi években itt is egyre többen esznek pulykát, de a hagyományos karácsonyi étel a sonka, melynek illata december 23-án, a sütés napján az egész utcában érződik. Lassan kell sütni egészben, viszonylag alacsony hőmérsékleten, maximum 100 Celsius-fokon. A sütés ideje annyi óra, ahány kiló a sonka. A kész sonkát bekenik mustárral és zsemlemorzsával hintik meg, majd még egy rövid időre a sütőbe teszik, hogy a morzsa megbarnulva szép színt adjon a sonkának.

Tepsis palacsinta
(pannukakku)

Hozzávalók: 4 dl liszt, 1,5 dl cukor, 1 teáskanál sütőpor, 1 teáskanál só, 1 teáskanál vaníliás

cukor, 8 dl tej, 2 tojás, 10 dkg olvasztott sütőmargarin.

Elkészítése:

Először összekeverjük a száraz hozzávalókat. Hozzáadjuk a tejet, a tojásokat és az olvasztott, kihűlt margarint.

Egy nagy tepsit kibélelünk sütőpapírral, majd beleöntjük tésztát. 200–225 fokon kb. fél órán át sütjük, mindaddig, amíg a teteje aranybarna lesz.

Nagy négyzetekre vágva, edesebb lekvárral (esetleg vaníliafagyival) tálaljuk!

Finnországban ez a gyerekek egyik kedvenc süteménye, és persze a felnőttek is, mert nagyon kevés előkészületet igényel és mindig van otthon hozzávaló. Ez a recept a világ legjobb tepsis palacsintája néven fut az interneten, és a hozzászólások alapján teljes joggal.

Karácsonyi rakott répa

Hozzávalók:

4 dl víz, 1,5 dl rizs, 5 dl tej (vagy 3 dl tej + 2 dl tejszín), 50–60 dkg sárgarépa, 2 tojás, 1 teáskanál só, fehérbors, szerecsendió.

Elkészítés:

Forraljuk fel a vizet egy lábosban. Tegyük bele a rizst, és főzzük addig, amíg a vizet felszívja. Adjuk hozzá a tejet (egy kis részét tejszínnel is helyettesíthetjük), és főzzük fél órára. Közben tisztítsuk meg a sárgarépaikat, főzzük puhára és pürésítsük. Adjuk a rizshez a sárgarépa-pürét, a tojást és a fűszereket. Keverjük össze alaposan, majd öntsük az egészet egy tűzálló tálba, és süsük a sütő alsó részében 200 fokon legalább 40 percig.

Ez az étel a finnek egyik hagyományos karácsonyi étele, különlegességét a fűszerektől kapja.

Helyi szokások

A finn szülők, december 23-án, amikor a ház már elcsendesedett, kitakarítják a lakást, és elkészítik a karácsonyi ételeket. Másnap reggel gyönyörű rend várja a család tagjait, akik nagy várakozással ülnek a reggelizőasztalhoz. Az ilyenkor kötelező fahéjas tejbériszben ugyanis egy szem mandulát rejt el az édesanya. Aki megtalálja, nagyon szerencsés lesz a jövő évben.

Igazi finn szokás, hogy karácsony napján megvendégelik a velük élő háziállatokat, illetve megetetik a fészkelő madarakat. Napközben a felnőttek glöggöt (fűszeres forralt bor) isznak, amelyet mazsola és mandula tesz izgalmassá. Természetesen a szaunázás sem maradhat ki ilyenkor.

Régi hagyomány szerint 24-én délután Turkuban, Finnország korábbi fővárosában kihirdetik a karácsonyi békét.

A karácsonyi vacsora, mint mindennél, Finnországban is minden háziasszony (rém)álma.

A heringet „üvegfüvő módra” általában rozskenyérben sült sonka követi, sült krumplikásával, és a vacsorát mézes, gyömbéres sütemények fogyasztásával fejezik be. Másról a karácsonyi menü lazac, sajtleves, sült rénszarvas, majd desszertnek tejszínes szilvakrém fogyasztanak. Finnországban az asztalt éjszakára nem szerdik le, hogy a karácsonyi manóknak is jusson valami csemege.

Karácsony első napja szigorúan a családé, ilyenkor nem illik szomszédolni, de még telefonálni sem. A rokonlátogatásokra, barátok köszöntésére 25-én kerítenek sort.

Este a legtöbben elmennek a templomba, és gyertyát gyújtanak elhunyt szeretteik sírjánál.

A finn tél öröme: a hó

Micsoda fantasztikus érzés egy késő őszi reggelen arra ébredni, hogy leesett az első hó! A gyermekek azonnal a szabadba rohannak, hogy hóembert építsenek vagy szánkózzanak, a felnőttek pedig előszedik téli sportfelszerelésüket.

A sifutás nemzeti időtöltés, szinte minden önkormányzatnak van kivilágított sifutópályája. Az évente megrendezésre kerülő 60 kilométeres Finlandia símaraton több mint 5000 résztvevőt szokott vonzani. Az iskolák februárban vagy márciusban egyhetes síszünetet tartanak, amikor sok szülő is szabadságot vesz ki, hogy a család együtt élvezhesse a tél örömeit.

Kedvelt sportágak még az alpesi síelés, a snowboard és a

freestyle sí. Utóbbi viszonylag új sportág, de a fiatalok és merészek körében roppant közkedvelt. A korcsolyázás a sifutáshoz hasonlóan nemzeti sportnak számít. Az önkormányzatok korcsolyapályákat üzemeltetnek az iskolák udvarain vagy a lakótelepek e célra megfelelő közterein. Az ország-szerte elérhető korcsolyacsarnokok nemcsak a magánszemélyeket és korcsolyaklubokat szolgálják, hanem a hokicsapatok edzőpályái is.

A hó nem gond Finnországban, tudják, hogy jön, és felkészülnek rá. Finnország északi részeit már október elején hó borítja, míg a déli országrészeket csak december-január táján fedi összefüggő hótakaró. A hó általában márciusig megmarad délen, Lappföld leg-

északibb részein viszont csak júniusban olvad el. A finneknek tehát van tapasztalatuk, mi a teendő hóvihar és hideg esetén.

Az utak takarítását törvény szabályozza Finnországban. Az utak tisztítása az önkormányzatok és az ingatlantulajdonosok feladata. Az önkormányzatok gondoskodnak arról, hogy a hóékek szükség esetére készenlétben álljanak, és a sószóró gépek azonnal csúszásmentesítsék a síkos utakat.

Finnország vidéki részei ritkán lakottak. Itt az ingatlantulajdonosok takarítják a bekötőutakat. A fényvisszaverő oszlopok a hóékek vezetőinek és az úton közlekedő más gépjárművezetőknek a legvadabb hóviharban is jelzik az út szélét.

Karácsonyi békenyilatkozat

Különleges finn szokás a karácsonyi békenyilatkozat, melyet december 24-én déli 12 órakor olvasnak fel nyilvánosan Turkuban. A régi piactéren az úgynevezett Brinkkala-ház erkélyéről ünnepélyes keretek között felolvasott régi szöveget többzetes tömeg hallgatja. Ez a szokás a középkorra vezethető vissza és része volt a finn törvényhozásnak. A mostani szöveget a nagy turkui tűzvész után a városi tanács titkára jegyezte fel emlékezetből 1827-ben. Az eseményt 1935 óta a rádió és 1983 óta a finn televízió egyenes adásban közvetíti. Turku, Finnország régi fővárosa és Finnország az egyetlen skandináv ország, ahol ez a hagyomány évszázadok óta fennáll. A karácsonyi béke időszak a középkorban 20 napig tartott, és Tuomas (Tamás) napján, december 21-én kezdődött.

A felolvasás után a téren összegyűlt tömeg hajadonfött elénekli a finn himnuszt. Bármilyen hidegben és bármilyen hóviharban is hajadonfött!

Eino Leino

Esti ima

Álom, álom, álom,
halkan hullj le rám:
szálljon, szálljon, szálljon
hópehely, puhán.

Éjjel, éjjel, éjjel
éjtmadár szól –
munkával mi ér fel?
Véd a kínoktól.

Föld határain túl
száll a gondolat –
Indulj, indulj, indulj:
ágyad elringat.

(Képes Géza fordítása)

A finn nagykövetség anyagai, Judit Makinen írásai, az interneten található írások és más források alapján összeállította Praznovszky Mihály

Toumas Anhava

Finnország fenn van, messze északon...

*Finnország fenn van, messze északon,
tűzhelyek lángja lobog, kéményekből füst száll,
napnyugták izzanak és pirkadatok,*

*ezernyi tó, szürke bádogtetők,
vöröslő kunyhók és fehér szüzek,
virágozik a krumpli, fejlődnek a puják és a rétek,*

*a rétek és a puják nőnek, virágozik a krumpli,
fehérek a szüzek és pirosak a kunyhók,
a bádogtetők szürkéek, ezernyi a tó,*

*pirkad a hajnal és lenyugszik a nap,
a kéményekből füst száll, tűzhelyek lángja lobog:
Finnország fenn van, messze északon.*

(Kiss Dénes fordítása)

Ünnepi szaunázás

Mint minden nagy ünnep előtt, a finn család ilyenkor is szaunával kezd az ünneplést. A karácsony felkészítése után, mielőtt a Mikulás (Joulupukki) jönne és kiosztaná az ajándékokat, szokás a szaunában tisztálkodva készülni az ünnepre.

Aki volt már szaunában, az tudja, hogy a szauna utáni tisztaság érzeténél nincs tisztább érzés, az emberen a teljes kikapcsolódás

és könnyedség érzése uralkodik el. A mai felmérések szerint a finnek 70%-a manapság is megy karácsony délutánján vagy kora este szaunába. Régi vidéki szokás szerint a halottak lelkeit is várták ide, és az utolsó, aki kiment a szaunából, még egy jó kanálnyi vizet öntött a forró kövekre, hogy a láthatatlanul megérkező lelkék kellemesen érezzék magukat a felszálló gőzben.

A mókus, a kesztyű meg a tű története

Élt valahol, valamikor egy mókus, egy kesztyű meg egy tű. Elmentek egyszer az erdőbe. Nemsokára hármas úthoz értek. Megszólal a mókus, hiszen ő volt a legidősebb mindnyájuk közt.

– Menjünk külön-külön a három ösvényen, s aki valami kincsre bukkan, kiáltson a másik ketőért!

Ebben megegyeztek. Mentemendegelt a tű, és az ösvényen egy kis gyantás tönkre bukkan. Kiáltozni kezdett:

– Hé, hahó! Gyertek gyorsan, kesztyű húgom, mókus húgom! Gyertek! Kincse letem az ösvényen!

Odarohant hát a mókus meg a kesztyű.

– Nézzétek csak, micsoda pompás kis tönköt találtam!

– Hát te csakugyan csodálatos kincse bukkanál! Az ilyen tönknek az erdőben se szeri, se száma.

Mérgükben jól elnaspángolták a tűt. Azután mentek tovább, kiki maga ösvényén. A tű hamarosan egy tengerszemhez ért. Tüstént kiáltozni kezdett:

– Hé, hahó! Gyertek gyorsan, kesztyű húgom, mókus húgom! Gyertek! Csodálatos kincse letem!

Odarohant erre a mókus meg a kesztyű.

– No, most meg mit találtál?

Feleli erre a tű:

– Egy tengerszemet.

Erre aztán megint elhedegültek a nótáját, alaposan elnaspángolták, s közben szüntelenül ezt hajtogatták:

– Kincset találtál: tengerszemet! Kincset találtál: tengerszemet!

Ezután megint elváltak, s kiki haladt a maga ösvényén.

A tű nemsokára egy mocsárhoz ért. Látja, hogy rénszarvasok ropogtatják jóízűen a friss fűvet.

A tű odalopózkodott a legnagyobb rénszarvashoz, és elrejtőzött egy fűszálon. A rénszarvas bekapta a fűszálat, s vele együtt a tűt is elnyelte. A ravasz tű befűródött a rénszarvas gyomrába, s a rénszarvas kidőlt az élők sorából. Ekkor előugrott a tű, és kiáltozni kezdett:

– Hé, hahó! Gyertek sebesen, kesztyű húgom, mókus húgom!

Gyertek! Pompás kincset találtam!

A kesztyű meg a mókus zsörtölődve így válaszolt:

– Torkig vagyunk már veled! Mindig az orrunknál fogva vezetsz bennünket. Biztosan megint csak egy kis fatönköt találtál!

De a tű csak tovább kiáltozott:

– Hé, hahó! Gyertek gyorsan, kesztyű húgom, mókus húgom!

Pompás kincset találtam!

A kesztyű meg a mókus duzzogva így válaszolt:

– Torkig vagyunk már veled! Mindig az orrunknál fogva vezetsz bennünket.

Végre odaballagott a kesztyű meg a mókus. Kérdik a tűtől:

– No, micsoda kincset találtál megint?

– Ledöftem egy rénszarvast, itt fekszik a zsombékban.

Bezzeg most nem győzték dicsegni, simogatni a kis tűt. Ez aztán csakugyan pompás kincs volt. Lenyűzták, feldarabolták a rénszarvast, aztán eszükbe jutott, milyen jó volna belőle falatozni. Csakhogy nem volt üstjük.

Ekkor a tű így szólt a mókus-hoz:

– Noked éles karmaid vannak, hasíts le egy darabka nyírfaháncsot a fáról, valahogyan összemeszterkedünk belőle egy kis üstfélért, és megfőzzük benne a húst.

A mókus lehántotta a nyírfaháncsát, a tű meg kis üstöt varrt belőle. Kész volt az üst.

– Az ám, de nincs vizünk! Hol kerítünk vizet az erdőben? – szólt a kesztyű meg a mókus.

A tű erre is megfelelt:

– Hát a tengerszem, amit találtam, mire való? Van abban elegendő víz!

Szaladt is már a mókus a vízért.

– Az ám, de nincs fánk! Mivel rakjunk tüzet?

A tű erre is megfelelt:

– Hiszen találtam egy jó gyantás tönköt!

Elmentek a tönkért, és nekiláttak a főzésnek.

A húst megfőzték, jól belaktak belőle, a maradékot meg hazavitték.

Máig is azt eszik, ha el nem fogyott azóta.

(finn népmese)

A szentlélek fiatal

Titusz atya igazgatása alá már hat iskola – köztük a füredi is – tartozik

Szent Benedek a hagyomány szerint 529-ben a Rómától délre fekvő Monte Cassino hegyén alapította meg monostorát. A Regulában 73 pontban összefoglalja a közösség szabályzatát, hogyan épüljön fel a monostor szerkezete, mit tegyen az apát a szerzetesekért, hogyan éljen a rendházban. A magyar bencések apátságukat és első iskolájukat 996-ban alapították Pannonhalmán, a Szent Márton-hegyen. Magyarországon öt helyen, Bakonybélben, Budapesten, Győrben, Pannonhalmán és Tihanyban vannak működő bencés rendházak.

Titusz atya, Hardi Gábor a Pannonhalmi Bencés Gimnázium és Kollégium főigazgatója. Az iskola bentlakásos fiúgimnázium, ahol sok kiválóság végzett. A bencések 2011-ben vették át a balatonfüredi Széchényi Ferenc Szakközépiskolát, amely Szeged, Miskolc, Budapest és Budaörs után már az ötödik tagintézményük.

– A Regulát tartja ma a rend?

– A Regulában az a fantasztikus, hogy 1500 éve írták, és ma is aktuális. Az idők próbáját kiállta, mert a hangsúly nem az élet akkori konkrét elrendezésén van. Benedek az élete vége fele írja a Regulát, élettapasztalat, bölcsesség, lélektől sugalmazottság jelenik meg benne, ami időtállóvá teszi, így az iskoláinkban is alapkönyv lett. Benedek mindig a lényegre törekszik, nem vész el a részletekben, például a szerzetes ember életének középpontjában Krisztus és az imádság van, ezért a zoltározásra hosszú fejezeteket szán Benedek, mikor mit kell zoltározni, mikor kell imádkozni, de a végén hozzáteszi, ha valaki jobb beosztást tud, akkor legyen úgy, mert nem az a mérték-

adó, hogy az a hat zoltár legyen a vigilián, amit ő előír, hanem az, hogy annak a közösségnek, aki imádkozik, megfelelő legyen.

– Összefügg ez azzal is, hogy a rend laza monostori rendszerben épül fel?

– Benedeknél az alapegység az egy helyen élő közösség, a monostor, élén az apáttal. Nem egy központosított újkori rend, mint például a jezsuitáknál, ahol van egy rendfőnök, a generális Rómá-

év kemény elnyomás után, amikor végre levegőhöz jutottunk, érthető, ha átesünk picit a ló másik oldalára. A bencés rendnek 1948-ban kilenc középiskolája volt, ezek a többnyire dunántúli városokban meghatározó iskolák voltak, pl. Kőszeg, Pápa, Sopron, Győr, Esztergom, Budapest, Pannonhalma, ebből kettő maradt meg. 1990-ben, a rendszer-váltásnál nagy volt a kísértés, hogy visszavegyük ezeket, de jól

az órákon ez ellen. A diákoknál sok mindennel találkoztunk már Pannonhalmán is, a drogoknál van az a határ, amit nem tolerálunk.

– Hogyan tudják az iskola profilját változtatni? Volt itt borász-képzés, kertész-, parképítő-, virágkötésképzés, azután lett rendezőképzés, vendéglátás-cukrászképzés és hegesztőképzés.

– Egyrészt van egy hagyományosan jó híré kertész-szőlész-borász képzés, amit meg kellene

Monte Cassino apátságát a bombázások miatt a II. világháború után újjá kellett építeni

ban teljeshatalommal a rend fölött, aki bárkit bármikor bárhová helyezhet, a bencéseknél a szerzetes egy közösségbe kap hívást, azt választja, egész életében odaköti a fogadalmá is. A történelem hozta, hogy legyen valamilyen laza szövetsége, összefogása, kongregációja a monostoroknak. Magyarországon a második Európában, ahol ilyen létrejön Tolnai Máté apát vezetésével az 1500-as évek elején, akkor lesz Pannonhalmából főapátság és lesz a feje a nyolc magyar bencés apátság.

– Sokan úgy vélik, ma a politika túl közel van az egyházhoz. Most kapták meg nemrég hatodik tagintézményként a kiskunfélegyházi gépészeti iskolát, bírnak élni ennyi lehetőséggel?

– Az az egészséges, ha az egyház az államtól függetlenül tud működni. Ma néha túl közeli a kapcsolat, ugyanakkor negyven

döntöttünk, hogy nem tettük. Jól mértük fel, mert már nem volt akkora a bencés rend, így is visszavettük az egyházmegyét, sok intézményt, mellette Bakonybél és Tihanyt, de beláttuk, hogy nem lehet egyszerre mindent. De mára kiderült, hogy van egy olyan tudásunk a tanításban, iskolafenntartásban, amit meg lehet osztani az országban. Két ilyen felkérés érkezett más-más irányból: Füred és Kiskunfélegyháza. Füreden a lehető legjobb kézben akarták látni ezt az iskolát, ezért 2011 szeptemberétől teljesen békésen történt meg az átvétel, teljes összhangban a városvezetéssel. Kiskunfélegyházán egy alapítványi iskola keresett meg minket, kitűnő szakközépiskola, ami anyagiilag lehetetlenedett el, és az ottani egyházmegye nem akarta átvenni, így kerültek hozzánk.

– A pannonhalmi gimnáziumról mindenki szuperlatívuszokban beszél, kiváló emberek végeznek ott. Honnan hova lehetett eljuttatni két év alatt a Széchényi iskolát?

– A nevelés egy folyamat, nem hiszek a hirtelen nagy változásokban. Emberekkel foglalkozunk, ami mindenképpen időigényes. Nagyon szimpatikus tanári kart találtunk, egy kolléga ment el, nem több. A hitoktatást elfogadták, ami nem volt evidens, ki kellett küzdeni a helyét. A nevelést meg tudtuk erősíteni, de ez sem olyan, hogy eddig dohányzott száz diák és holnapról csak tíz fog, ez egy folyamatos küzdelem, folyamatos párbeszéd, így folyamatokról tudok beszámolni, szerintem jó úton vagyunk.

– Hol van a határ, mit nem tolerálnak mint bencések az iskolában?

– A szaktanártól azt kérem, szeresse a szakmáját, abban legyen nagyon jó, és lojális legyen felénk. Nem várom el, hogy templomba járjon, de fogadja el, hogy a fenntartónak ez érték, és ne beszéljen

tartani hosszú távon is, hiszen csak Villányban van még ilyen szakközépiskola. Emellett, amire helyben igény van, arrafelé nyitni kell. A rendezőkészre nagy az érdeklődés, ezt hosszabb távon is tervezzük, a szakiskolai hegesztőképzés hiányszakma, a vendéglátóiparnak itt, a Balatonnál mindenképpen létjogosultsága van.

– Hogyan alakult a beiskolázás, amióta önök itt vannak?

– Van elég gyerek, de azt is tudom, meg kell ismertetni az iskolánkat az általános iskolákban, a kollégiumot is, ami 210 fős, tehát minden második diák kollégiumba is kerülhet, bentlakó is lehet. Ma feleannyi gyerek van Magyarországon, mint volt harminc éve, de több iskola van, ezért országos szinten is kell majd valamit tenni.

– Belellik-e a rend terveibe a kétszázharminc éves, patinás épület felújítása, esetleges turisztikai hasznosítása?

– Nagyon jók a lehetőségeink, nyaranta telt házas a kollégiumunk, ez rendes bevételi forrás is egyébként. Van jó tornacsarnokunk, aminek pályázatból most indul a felújítása, két év múl-

Hardi Titusz, a pannonhalmi bencés gimnázium igazgatója

va még vonzóbb lehet a sport-egyesületeknek nyári edzőtáborra is. Már több milliót költöttünk gyors, szükséges javításokra, de a főépületet, a Széchényi-villát is fel kellene újítani. Lépésről lépésre haladunk, a tornacsarnok most az első, amit a kitűnő együttműködésnek köszönhetően a várossal együtt újítunk fel, de pályázatból szeretnénk majd a főépületet is rendbe hozni.

– Ön mikor öltözött be szerzetesnek?

– 1981-ben, érettségi után mentem Pannonhalmára, nem voltam bencés diák, világi iskolában, az Arany János Gimnáziumban érettségiztem Budapesten. Az ELTE-n végeztem magyar-történelem és francia szakon, utána kerültem vissza Pannonhalmára osztályfőnök-prefektusnak, volt egy négy, majd hat, majd újra egy négy évfolyamos osztályom, utána egy év tanulmányi szabadságot kaptam Angliába. Visszatértem után egy évvel a gimnázium igazgatója lettem, annak kapcsán indult el, hogy a bencés rend a szak-képzésben is szerepet vállal, így ma már a Szent Benedek Gimnázium és Szakképző Iskola főigazgatója vagyok, amelynek hat tagintézménye van, amiből ötödik a füredi iskola.

– A szerzeteseknél alapvető a jó pszichés teherbíró képesség, olvasható a szerzetesi életformáról a pannonhalmi apátság honlapján.

– A rendi közösségen belül különböző munkaterületek vannak, és mivel ez egy nagyon széles skála, mindenkit oda lehet tenni, aho-va alkalmas, amire a lelki beállítottsága, karizmája alkalmassá teszi. 1981-ben, amikor én beöltöztem, a rendnek két iskolája volt, más munkaterület nem volt, ezért nekem feltették a kérdést: szép, hogy te pap szeretnél lenni, de tanárnak el tudod-e magad képzelni? Ha nem, akkor köszönjük, de kedves Hardi Gábor, majd más-

kor gyere vissza. Lelkipásztorként, tanárként valóban kell a pszichikai állóképesség, de egy közösségnek a gyengébb testvéreket is el kell hordoznia.

– Élő dolog az iskola, a diákság hozza a kihívásokat nap mint nap.

– Folyamatosan meg kell újulni, a nevelést nem tudom állóvízként felfogni, hiszen nem csavarokat gyártunk mintára. Más diákok érkeznek ma, mint húsz évvel ezelőtt, nem jobbak, hanem egyszerűen mások, és velük kell felvenni a fordulatszámot. A pannonhalmi iskolának jók a mutatói, nem egy válságban lévő iskola, de dolgozunk azon, hogy kitaláljuk a jövőképeket, megfogalmazzuk, hogy milyen iskolát szeretnénk húsz év múlva. Ha az ember megnézi egy bencés gimnáziumnak az osztályait a harmincas években, 70–80 fős osztályokat látunk. Nem tudnám elképzelni ezt ma, lehetetlen, másképpen vagyunk szocializálva. Hetven éve a gyerekeknek az iskola érdekes volt, mert az információkat csak ott kapták meg a világról, ma az információkat a mobiltelefonjával az internetről és a tévéből gyűjti be. Ma az iskolának másként kell jelen lennie, a kompetencia alapú oktatás, a gyerek készségeinek, képességeinek a kibontása, megerősítése – ez az iskola dolga, nem a passzív tudás átadása.

– Van önben missziós elhivatottság?

– Feltétlenül (nevet), akkor nem vállaltuk volna se Füredet, se Kiskunfélegyházát. Olyan tudást halmoztuk fel Pannonhalmán, amit ha ilyen kapuk nyílnak, meg kell osztanunk.

– Hogy van önöknél a névfelvitel, miért lett ön Titusz a rendben? Pál apostol egyik tanítványának a nevét vette fel.

– A nevet kapjuk, de nagyon régóta lehet kérni is. Biblikus és ugye szabad nevet kellett találnom, amiből nem volt túl sok. Tituszra rábukkan- tam, gondoltam, legyen Titusz, és akkor a következőt találtam Pál apostol Korinthiszakhöz írott levelében: „Isten a szomorúak vigasztalója, minket is megvigasztalt Titusz megérkezésével”. Azt gondoltam, ha ezt az életben valóra tudom váltani, akkor teljesítettem a feladatomat.

Csorba Kata

A Széchényi-nyaraló története

1782-ben készült el Széchényi Ferenc (1754–1820) királyi kamarás és felesége, Festetics Julianna arácsi, akkor még magányosan álló nyaralója. Nem tudjuk, meddig maradt a család tulajdonában a tömör falú, pincék szomszédságában álló épület, de 1789-ben még itt tartózkodnak. Széchényi István, aki 1791-ben született, csak kisgyermek korában nyaralhatott a kastélyban, később, bár sokszor jár Füreden, már szobát bérel a parton.

Valószínű 1797-től, de 1837-ben már bizonyítottan Kemnitz János tímármesteré a nyaraló (Jókait ihlette Az arany ember című regény írására, amelyben, ahogy a valóságban is, az épületből rejtékajtón lehetett a szőlőbe kijutni). A következő tulajdonos Kassits Ignác ügyvéd, valószínűleg 1843-tól, majd 1860-tól Schindler Sámuel orvos, 1865-től pedig Hegedüs Imre bécsi irodatiszt vásárolja meg az épületet.

A kastélyban 1870-től egészen 1932-ig kultuszminiszteri támogatással szeretetház és elemi iskola működik, kezdetben 42 árva növendékkel Molnár Aladár emberbarát képviselő kezdeményezésére.

1935-től pedig az épületben megkezdődött a Balatonarácsi Magyar Királyi Szőlészeti és Borászati Szakiskola, amely 1982-ben veszi fel Széchényi Ferenc nevét. A pannonhalmi bencés gimnázium tagintézményeként 2011 óta működik az iskola.

(Forrás: Némethné Rác Lúcia: Balatonfüred nevezetes épületei)

csk

1782-ben építette Széchényi Ferenc az arácsi nyaralót, a mai szakiskolát

Test- és lélekszépülés természetesen

Beköszöntött a hideg, téli időszak, amikor meleg-ségre, melegségre, esetleg még több törődésre vágyunk. Az erre való igényünk az ünnepek közeledtével talán még intenzívebbé válhat.

Lélekszépülés

A világhírű francia divattervező, Coco Chanel szavai szerint „ha szépülni szeretnél, a lelkeddel és a szíveddel kell kezdened, mert addig egyetlen kozmetikum sem fog hatni”. Ha időnként szánunk egy kis időt magunkra, testünk és lelkünk is számszorosan meghálálja a törődést. Lelkivilágunk tükröződik a tekintetünkben, a testtartásunkon és a kisugárzásunkon.

A mosoly, a számunkra pozitív, megerősítő gondolatok, a hála, a szeretetteljesség, az elfogadás érzése mind-mind felér a valódi lélekszépítéssel. Sőt, nemcsak a közérzete lesz egyre jobb és jobb, hanem a szervezete is reagál a pozitív gondolatokra, így napról napra egyre egészségesebbé is válik. Amit bátran ismételtethetünk magunkban: Nyitott vagyok, és szívesen fogadok minden jót.

Természetesen külsőleg

Ahogy nem mindegy, hogy a lelkünket milyen gondolatokkal,

kiejtett szavakkal tápláljuk vagy éppen romboljuk, úgy az sem mindegy, hogy a külsőnkre mennyi és milyen figyelmet fordítunk. A bőrfelületről a tiszta hatóanyag vagy éppen a mérgező anyag nagyon hamar bekerül a bőr mélyebb rétegeibe, így a vérkeringésbe is. A véráram útján pedig az egész szervezetet érintheti a terhelődés.

Szerencsére léteznek olyan kencék, melyek kíméletesek a szervezethez, ám annál hatékonyabb bőrpolók. A természetes összetevőjű kozmetikumok nem tömítik el a pórusokat, segítik a bőr természetes megújulását, rugalmasságának megőrzését. Ezért szeretettel ajánlom a Biotitok Gyógytérképben kapható gyógynövényes, kézzel készített szappanokat, melyek nem tartalmaznak bőrizgató anyagokat. Tartalmazznak viszont valódi, aromás gyógynövényeket, tápláló olajokat, melyeknek köszönhetően óvják, kényeztetik a bőrt. Kedvére válogathat a narancs-fahéj, a körömvirágos, a borsmentás, a levendulás, az olíva-, citrom- és a geráni-umolajjal dúsított rózsás szappanok között.

A szépség egyik titka a L'erbolario natúr kozmetikum termékcsalád, melyet egyre többen és többen tapasztalnak meg. Én

már tudom, milyen érzés, amikor a természetes, ápoló anyagok, olajok feltöltik élettel a bőrt. Mivel magam és családom is kipróbálta, használja a L'erbolario termékeit, hiteles személyként tudok beszámolni a tapasztalataimról, élményekről. Ha nincs határozott elképzelése, hogy mire is van szüksége, segítik kiválasztani az önnek legmegfelelőbb terméket, illatot! Akár ajándéknak is tökéletes, ha azt, aki fontos önnek, valami különlegességgel szeretné meglepni!

Kívánom, hogy legyen mindenkinek egy kis ideje odafigyelni magára és a szeretteire! Békés, áldott karácsonyi ünnepeket kívánok minden kedves olvasómnak, vendégemnek! (x)

Kelemen Livia

Balatonfüred, Kossuth utca 19.

Nyitva tartás:

hétfő-péntek: 9–17,

szombat: 9–12

Internet: www.biotitok.hu,

e-mail: info@biotitok.hu

és www.facebook.com/Biotitok

Érdeklődés, bejelentkezés:

20/595-3062,

vagy személyesen az üzletben

Új elnök a BYC-ben

November 30-án a Balatonfüredi Yacht Club közgyűlésén elnökválasztás zajlott, miután az előző elnök, *Hantó István* előre deklarált ideje után lemondott. A megjelent tagság egyhangú szavazással *Gerendy Zoltán* választotta a Balatonfüredi Yacht Club új elnökévé a következő négy évre.

Gerendy Zoltán (képünkön) több mint tíz éve tagja a vitorlázó társadalomnak, öt éve pedig a BYC színeiben versenyez, Asso-99 típusú, BDO nevű hajójával és csapatával.

Szaktudását tekintve a BDO Magyarország ügyvezetője és egyben adótanácsadója is immár huszonegy éve.

Mivel az új elnök előtte a BYC felügyelőbizottságának tagja volt, helyére *Kelecsényi Péter*t választották meg.

BFN

Nyugdíjas rendőrök hagyományos találkozója

A hagyományokhoz híven, 2013. november 28-án 16.00 órakor idén is megrendezésre került Balatonfüreden az Astoria étteremben a Balatonfüredi Rendőrkapitányság nyugdíjasainak találkozója a Balatonfüredi Vagyonvédelmi Közalapítvány támogatásával.

A megjelenteket *Regdon László* rendőr alezredes, kapitányságvezető köszöntötte, majd tájékoztatást adott a Balatonfüredi Rendőrkapitányság munkájáról, az eltelt egy év fontosabb eseményeiről, történéseiről, változásairól. A megyei rendőr-főkapitányság ne-

vében *Anda György* rendőr ezredes, főkapitány-helyettes köszöntötte a múlt ikonjait, illetve interpellálta a ma rendőrségének feladatait, kihívásait, lehetőségeit.

Ezt követően a finom menü elfogyasztása következett, majd a jelenlévők felidéztek régi emlékeiket, előkerültek a halhatatlan klasszikusok, és baráti hangulatú sztori- és anekdotaeső vette kezdetét.

Nyugdíjasaink a következő összejövetel megrendezését várva elégedetten távoztak a rendezvényről, ami a szervezők és a támogatók áldozatos munkáját dicsérete.

Balatonfüredi Rendőrkapitányság

Polgárőrök!

Tisztelt balatonfüredi lakosok! Balatonfüred Város Önkormányzata és a Balatonfüredi Rendőrkapitányság komolyan elhatározta, hogy újjászervezi a helyi polgárőrséget, amely betegségek miatt októberben megszűnt.

Várjuk minden olyan balatonfüredi lakos jelentkezését, aki elmult 18 éves, büntetlen előéletű, és tevékenyen részt vállalna a helyi polgárőrség munkájában, ezzel biztonságosabbá téve lakókörnyezetét, kifejezetten a gyermekek és idősek védelme érdekében.

A polgárőr szolgálat nem jelent napi, heti leterheltséget, és nem kizárólag közterületi szolgálat ellátására vonatkozik, hanem magába foglalja esetenként a bűn- és baleset-megelőzésben előadások szervezését és tartását is.

Reméljük, hogy minél többen jelentkeznek, és hamarosan egy jól működő polgárőrség tagjaivá válnak. A polgárőrség a rendőrségtől függetlenül, önkéntes és díjazás nélküli tevékenységet végez a város és a családok biztonsága érdekében.

Érdeklődni telefonon *Vancsura Miklós* rendőr főhadnagynál a 87/482-288-as telefonszámon, vagy a vancsuram@veszprem.police.hu e-mail címen lehet!

Kérjük, hogy decemberben a fenti telefonszámon vagy e-mail címen jelentkezzenek!

A polgárőr egyesület alakuló ülésére december közepén a polgármesteri hivatal B épületében kerül sor.

Balatonfüredi Rendőrkapitányság, Balatonfüred Város Önkormányzata

„Zöld-Balaton” - Térségi komplex kampány a Balaton-parton
Azonosító szám: KEOP-6.1.0/B/11-2011-0102

Víztakarékosság, vízmegkötés a gyakorlatban

Minisorozatunk első részében a víztakarékosság és a vízmegkötés elméletét jártuk körül.

Elmondtuk, hogy a Balaton környékén élő emberek számára fokozottan fontos a rendelkezésre álló víz mennyisége és minősége, illetve arra a következtetésre jutottunk, hogy a vízminőségen magánemberként csak keveset tudunk mozdítani, ellenben a vízmegkötés és víztakarékosság területén igencsak aktívak lehetünk.

Ha tisztában vagyunk néhány alapvető összefüggéssel, talán nagyobb készletet érzünk arra, hogy segítsünk a környezetünkön, annál is inkább, mert kiadásainkat is csökkenthetjük.

Ha építkezés, jelentős felújítás előtt állunk, mindenképpen érdemes átgondolni egy olyan rendszer kiépítését, ami számol a szürkevíz felhasználásával. A felmérések szerint a napi vízfogyasztásunk csaknem felét a WC-öblítés, a mosás és az öntözés teszi ki (lásd a táblázat).

Ha föld alatti tárolóba vezetjük az esővizet, annak kiépítése viszonylag egyszerű, gazdaságos és nem igényel zöldfelület-elvonást sem.

Előnyei:

- * Tetemes vízdíjköltséget (60–70 százalék) és értékes ivóvizet takaríthatunk meg.
- * A víz mosásnál és takarításnál, továbbá öntözésnél is jól használható.
- * A gyűjtött mennyiséggel csökken a Balaton felszíni lemosódások miatti terhelése, kisebb kapacitású csapadékvízrendszerre van szükség.
- * A lágy esővíz miatt a mosásnál mosószert spórolhatunk meg, és vízkömentesítő adagolása szükségtelen a mosófolyadékba.
- * Csatornázatlan területeken kombinálhatjuk a rendszert egyedi biológiai tisztítóval, melynek elfolyó tisztított vizét még öntözésre használhatjuk.
- * Csatornázott lakóövezetben nemcsak a vízdíj egy részét spóroljuk meg, de a csapadékvíz felhasználásának arányában a csatornadíjat is megtakarítjuk.

Elkészült házak esetében már nem egyszerű utólag kiépíteni egy komplett rendszert, de lehetőségek itt is vannak. Az épület körüli növényzet, zöldfelület segít helyben tartani az esővizet, és érezhető vízmegtakarítást érhetünk el egy, az eresz alá helyezett hordóval is. Ne feledjük, az utóbbi években nálunk is elérhetővé váltak a nyugati országokban már régóta forgalmazott, előre gyártott – beton, acél, műanyag – csapadékvíz-tároló tartályok, ciszternák.

Ezeknek segítségével jelentősen mérsékelhetjük a csapadékhányos évszak (nyár) költségeit, nem érintenek a Balatonnál nem ismeretlen öntözési vízkorlátozások, és nem utolsósorban elkönnyelhetjük magunkban, hogy mi is hozzájárultunk a Balaton környezetének megővéséhez.

Ha sem a szürkevíz-rendszer, sem az egyszerű esővízgyűjtés nem jöhet szóba – mert például lakásban lakunk –, nem jelenti azt, hogy nem tudunk takarékoskodni a vízzel.

Víztakarékossági tippek mindenkinek:

- * Rendszeresen ellenőrizzük, ellenőriztessük a csöveket és a csapokat. A szivárgások, csöpögések meghökkentő mennyiségű pluszfogyasztást tudnak eredményezni.
- * Ha már ivóvízzel kell öntöznünk, tegyük azt este vagy kora reggel, ilyenkor kisebb mértékű a párolgásból adódó vízvesztés.
- * Ne mosogassunk folyó vízben.
- * Ha mosogatógépet, mosógépet választunk, figyeljünk a vízfogyasztásukra.
- * Használjunk víztakarékos vécétartályt.
- * Kádforrás helyett zuhanyozzunk.
- * Használjunk a csapokon víztakarékos adagolókat (perlátor) és víztakarékos zuhanyfejeket.
- * Amikor a bojlerünkön stb. beállítjuk a meleg vízünk hőmérsékletét, vegyünk figyelembe, hogy keveréshez sok hideg víz is kell majd.
- * Ne feledjük, hogy a fürdőszobai mosdókagylóhoz és a mosogatónkhoz dugó is tartozik.

Zöld Balaton Fotópályázat és más környezetvédelmi nyereményjátékok
www.zold-balaton.hu

GYENESDIÁS NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
8315 Gyenesdiás, Kossuth L. u. 97.,
☎ 83/312-737, fax: 83/314-590

A projekt az Európai Unió támogatásával valósul meg.

Futótűzként járta be a sajtót, hogy 43 éves korában Los Angelesben váratlanul elhunyt Ször Péter, a világhírű számítógépes szakember, antivírus-kutató, többek között a Norton Antivírus fejlesztője, A vírusvédelem művészete című könyv szerzője. Sokan méltatták munkásságát és hívták fel a figyelmet – őt idézve – arra, hogy a számítógépek millióit megbénító kártékony programok írása ma egyre nagyobb üzlet, és sok esetben a „digitális bomba” már politikai kérdés is.

Ször Péter Balatonfüreden született, itt járt a Lóczy gimnáziumba, itt érettségizett 1988-ban.

Halálhíre megrázta a helyieket, volt osztálytársai közül sokan idézték fel az emlékét.

csk

„A gimnáziumban osztálytársak voltunk, majd Budapesten voltunk pályakezdők, akik „felkerültek Pestre”. Világjáró útjai során 2000-ben találkoztam vele Kaliforniában, meg akartam tudni első kézből, hogy mi jön a 2k után... Dedikált Nortont kaptam tőle, sajnos maig nem tudom, pontosan mire is használható. Két hete egy könyvesboltban kezembe akadt az AV-érték bibliája, Péter könyve, megható ajánlással, a következő pár száz oldal is biztos érdekes. Új lakóhelyének meglátogatására invitált, bár én még a Balatonon sem tudok rendesen szőrfözni, nem várta meg a fizikai kitérkezést.

Péter megértette a bináris világ algoritmusát, érzekelte az új fenyegetéseket mindkét valóságban. Meghaladhatta az élet értelmét, messzire jutott a Neumann-gala-

A mi halottunk is

Ször Péter víruskutató emlékére

xis stopposaként, alig múlt el 43. Lehet, hogy nem akart minden reggel a józanságban zuhanyozni, élete egy bátor és alkotó ember mátrixa. Az öreg Smith soraival, szerzeményével búcsúznunk tőle, kísér a 'Negatív Lehetőség': Boys don't cry!"

Illés Zsolt

„Ne állj zokogva síromnál: Nem vagyok ott. Nem alszom.

De ott vagyok az ezer szélben, mi fű.

Én vagyok a gyémántcsillóság a havon (...)

Ott vagyok minden hangban veled.

Én vagyok a csillag is, mely rád süt az éjszakában.

Ne állj hát zokogva síromnál. Nem vagyok ott.

Nem haltam meg.”

Ken Wilber

„Ő az első, aki elment közülünk. Péter nekem mindig vidám és bohém srác. Jellegzetes rekedtes hangja most is a fülemben cseng. Nevetése visszahozza a gimnáziumi évek gondtalanságát. Legutolsós találkozásunk épp a lóczyos osztálytalálkozón volt, ahol lazán és nevetve mesélte élete addigi történéseit. Hogyan került külföldre, milyen nehézségek és sikerek kísérték őt, mennyi küzdelem állt sikerei mögött. A családi megpróbáltatások ellenére is szinte flegmán és könnyedén

beszél mindenről. 'Igen, neki bejött az élet!' – gondoltam...

S most a döbbenet letaglóz, és értetlenül nézem a híreket.

Nyugodj békében, lelked szárnyaljon a végtelenben!”

Szabó Mónika

„Mióta értesültem Peti haláláról, folyamatosan a Lóczy alatt szerzett élményeinkre gondolok. A gimnáziumi konditeremben együtt töltött edzésekre, ahol példaképünk-ké választottuk a nagy osztrák testépítőt, a kaliforniai kormányzót, akinek könyvét Peti személyesen dedikálta a Los Angeles-i Gold's Gym edzőteremben és büszkén számolt be róla egyik osztálytalálkozónkon.

A Petiéknél töltött időre, amikor édesapjától, matematika-fizika tanárunktól megkapta első számítógépét, a Commodore 64-et. Mi csak az ő értékeléséből tudtuk, hogy ez egy fantasztikus dolog és ez a jövő. Peti szerintem magától tudta, mit kell vele csinálni, legalábbis nekem így tűnt, a magától értetődő mozdulatokból, amikkel kezelte és ahogy beszélt róla. Kezdetben persze játszótunk rajta, de Peti elkezdett később programokat írni. Emlékszem édesapjára, akin mindig éreztem, hogy roppant büszke rá – hát lehetett is. Petinek olyan veleszületett képessége volt a számítógépes programozásra, ami nélkül csak imitátor maradhat az ember a programozók táborában,

és ez a képesség olyan határtalan érdeklődéssel és lelkesedéssel párosult, ami a világon egyedülálló programozóvá tette a vírusok és adatbiztonság területén. Emlékszem, egyszer megpróbálta elmagyarázni, éppen mit csinál, de a legjobb akarattal sem sikerült megértetnie. Így visszagondolva,

ahogy ültünk a tetőtéri szobában, úgy éreztem, sajnálom, hogy ez az új világ elszakít minket egymástól, és magára kell hagynom barátomat, nem követhetem abba az érdekes világba, ahova már akkor vágyott és ami az életévé vált. Örökké büszkén és szeretettel gondolok rá, nyugodjék békében.”

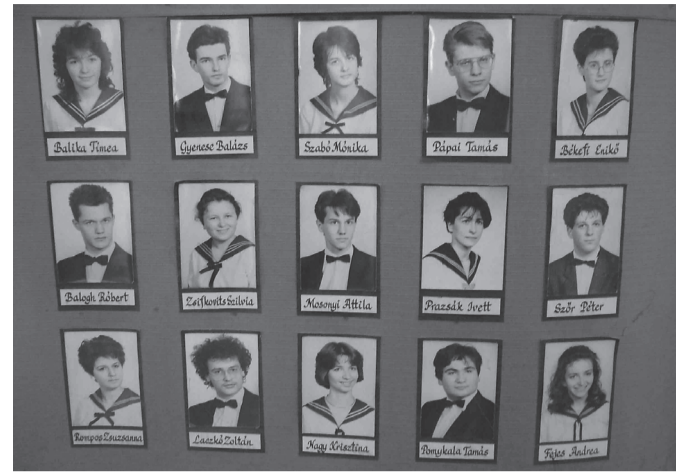
Balog Róbert

„Péter segítőkész, vidám srác volt a gimiben, aki mindig optimistán látta a világot. Mindig volt egy jó ötlete, egy kedves, viczgaló mondata, ha éppen magunk alatt voltunk. Sokan csodáltuk őt kitartásáért, önzetlenségéért, azért, hogy nekünk mindig is az az őszinte, kedves srác maradt, amilyennek megismertük.”

Szekeres Zita

és volt lóczyos osztálytársaid

„Ami Péterről egyből eszembe jut, az a mosolya! Egy kelle-

mes, nyílt tekintetű, mosolygós fiatalember, aki sikerei ellenére is ember maradt. Szomorú, hogy egy ilyen kivételes koponyát elvesztett a társadalom!

Sokat lógtunk együtt, mi öten csajok és ők – Mosonyi Attila, Gyenese Balázs, Pápai Tamás, Holczhauser András és Ször Péter –, a fiúk. Nagyon megrázott a halála. Utoljára 2008-ban találkoztunk az osztálytalálkozón. Akkor ő már sikeres ember volt, de igazán nem is tudtam, hogy mennyire. Olyan szerény volt akkor is! Idén nyáron tartottuk a 25 éves érettségi találkozónkat, amire sajnos nem tudott eljönni. Most, hogy már nincs köztünk, néztem utána jobban az életének, a munkájának, és sajnálom, hogy nem ismertem jobban.”

Fejesné Balika Tímea, Bacsó

„A gimnáziumi évek alatt volt az osztályban egy 'kemeny mag'. Mi rosszabbak voltunk mindenkinél, minden buliban, vicc-ben és botrányban benne vol-

tunk. Ugyanakkor e csoport tagjai jó vagy kiváló tanulók voltak, és az élet más területein is megállták a helyüket, mint például a sportban. Ennek a csoportnak volt oszlopos tagja Péter is. Mindenkiel jóban volt és mindenkiel harmonikus volt a kapcsolata. Velem lehetett veszekedni, és a négy év alatt nem emlékszem, hogy valaha is haragudtam volna rá.

Mindig mosolygott. Volt a mosolyában némi csibészesség. Minden buliban benne volt. Kulcsunk volt az iskolához, így hétfőgén is találkoztunk bent, mivel volt egy külön szobánk, a stúdió... Minden szabad percünket a stúdióban töltöttük, ahol volt minden, amire szükségünk volt. De leginkább egymásra volt szükségünk. Minden perc, amit együtt töltöttünk, a szabadságról, a vídamságról szólt.

18 évesen az élet császárai voltunk. Tudom, hogy az a mosoly most is ott van az arcodon. Aludj békében!”

Gyenese Balázs

Levél az olvasónak

Századunk lelki nyomora

Az ember azt gondolja, a mai kor egyre emelkedő technikai színvonalára – elsősorban ennek a húzóerejére, az informatika – kitarja előtűnik az ablakot: egyre többet és egyre messzebbre láthatunk, egyre több mindent fölfoghatunk és befogadhatunk, és ennek nyomán a szellemiek terén egyre gazdagabbak leszünk. Igen, mindezt meglesni a lehetőség, csak az a kérdés merül föl bennem, hogy képesek vagyunk-e élni mindezzel? Főlkészültek vagyunk-e arra, hogy ezt az irdatlan mennyiségű újdonságot, a hírtelen a végtelenig táruuló horizontot föl tudjuk fogni, értékelni tudjuk, kellő módon örülni tudjunk neki?!

Az internet a 21. század bűvészműtávjánya: benyomult az életünk legintimebb pillanatai közé is, rabbá és kiszolgáltatottá tesz bennünket, mert a mézesmadzagnak nem tudunk ellenállni, ugyanakkor már észre sem vesszük, hogy a kábítószertől függés egyértelmű tünetei kezdnek jelentkezni rajtunk. A facebookon vagy az iWiWen lógva azt hisszük, hogy megszabadulunk nyomasztó magányunktól, s a megszámlálhatatlan lehetőségtől elkábulva bebeszéljük magunknak, hogy boldogok vagyunk, mert miénk a világ.

Milyen világ?

Nem tudom, a Kedves Olvasó szokta-e böngészni az újságcikkhez hozzászólók írásait. Érdemes, mert itt kibújik a szög a zsákból: álnév mögé rejtőzve gátlástalanul szórhatjuk átkainkat mindenre és mindenkire, ugyanakkor bizonyítványt is kiállítunk magunkról, ami névtelen ugyan, de annál inkább jellemző.

A minap egy olyan hozzászólást olvastam egy sport témájú (nána, hogy foci!) cikkhez, ami megdöbbentett. Azt kérdeztem magamtól, hogy vajon sülyedhetünk-e még ennél lejjebb is? Vajon ez az illető névvel, címmel is kiállt volna a nyilvánosság elé? Itt tart az oktatásunk színvonalára, hogy egy felnőt(?) ember képes ilyesmit összehozni? És még nem is szűgyelli magát?

Nos, álljon itt tanulságul ez a hozzászólás pontosan úgy, egyetlen karaktert sem megváltoztatva, ahogy ez az illető azt elénk tárta. Érdemes megpróbálkozni az elolvasásával!

„Azért, hogy szakmailag sem lehet dicsérni Róth Antalt, hanem az esztétikáért sem, ahogy kinéz az az ősembereketis megszegyenítetté, azt nemhisszem el, hogy egy ilyen posztira, aminek a megjelenésére is adni kellene, de az MLSZ-ben ijenerre nemodafigyelni, mert nemcsak a szakértelmet kellene, megjeleníteni, hanem a küllemetis, esztétikumot, engemet, az ilyen kinézetű emberek, nagyon ingerülnek, ápolatlanoknak tünnek.”

Gaál Antal

Postaládánkból

A füredi resti

A Balatonfüredi Napló 2013. októberi számában jelent meg dr. Praznovszky Mihály írása Volt-e Füreden resti? címmel. Életkoromból eredően már úgy vagyok az emlékezéssel, hogy a közelmúltra nem, de a régmúltra, a sok évtizeddel korábbi dolgokra nagyon jól emlékszem. Az irodalomtörténész úr beszámolója a Blaha-villában a Hamvas Béla Asztaltársaság szervezésében tartott villásreggeliről és Krúdy Gyula könyvéről felidéz bennem az emlékeket a füredi vasútállomás restijéről. 1940-től több mint negyed századig laktunk az állomás felvételi épületében az emeleten, közvetlenül a resti fölött. Az állomás keleti oldalán, a huzatos kijárat csarnok közepén, jobbra egy ajtón át lehetett bejutni az L alakú, faszervezetes, sokablakos restibe. A hosszú szár a perontól az utcáig terjedt, a keleti rövid szárban volt a konyha. A restibe belépve jobb kéz felől 4–5 asztal állt székekkel, ahol meleg ételt is felszolgáltak. Balra a söntés volt, ahol az italt pultrál állva söröztek vagy fröccsöt ittak a vendégek. A söntésből a konyha nyílt, ahol a vendéglős felesége főzött. A restit a Vincze házaspár üzemeltette, ők az állomással szemben, a rét túlsó oldalán, a Horváth Mihály utcában laktak. Csak át kellett sétálniuk a réten (ma Castricum tér), és máris a munkahelyükön voltak. A füredi restinek nem volt specialitása, mint a Krúdy-kötetben szereplő számos restinek az ország különböző részein. Egyszerűen házias menüt ígértek a favázás étkező falán lévő táblán, ebédet és vacsorát minden időben.

A konyha szolgáltatásait néha mi is igénybe vettük, ilyenkor rendszerint ételhordóban vittük fel az ebédet a lakásunkba, de az is előfordult, hogy az étteremben étkeztünk. A konyhából hátul volt egy kijárat a szabadba is, ezen át a pár méterre lévő IBUSZ-pavilonhoz juthattunk, ahol az utas vásárolhatott napilapokat, magazinokat, dohányárut, kisebb ajándéktárgyakat, és

Kasza Pál ny. MÁV-felügyelő családjá (1940)

beülhetett a restibe, amíg várta a vonatot. Az IBUSZ-pavilonban a szép és kedves modorú Kenyér Irénke szolgálta ki a vevőket, az állomáson közkedvelt személy volt, mint a Vincze házaspár és a népszerű hordárok. A resti melletti kijárat csarnok másik oldalán a III. osztályú, mellette a II. osztályú váróterem volt. Régen külön váróterem járt az utasoknak aszerint, hogy milyen minőségű vonatjegyet vásároltak. Én gyerekként nyáron – ma is eléggé elitélhető módon – néha lakásunk kamrája ablakán át kimáztam a tetőre, a resti feletti területre, és ott napoztam, de sem a vágányok fölől a peronról, sem a Vasút utca felől nem lehetett oda fellátni!

A családi feljegyzésben, az édesanyám által vezetett kis naptárban az olvasható, hogy 1949-ben Bebrits Lajos közlekedés- és postaügyi miniszter édesapám együtt söröztek a restiben. Bizonyára a miniszter hívta meg apámat, fordítva nehezen lett volna elképzelhető. Bebrits többször pihent Füreden a szívkorházban, kezelte magát, és sokszor megfordult a vasútállomáson. Nagy műveltségű, kiváló irodalmi vénájú, széles látókörű újságíró volt, korábban lapszerkesztő az Egyesült Államokban és a Szovjetunióban. Fialat korában vasutas, forgalmi szolgálattevő volt Temesváron. Vonzódott a vasúthoz, a vasúttal kapcsolatos helyeken, így a füredi vasútállomáson is mindig jól érezte magát.

Honti József

Nyitott kapu a kormányhivatalnál

A Hivatalok napja elnevezésű országos rendezvénysorozatához a Balatonfüredi Járási Hivatal is csatlakozott, november 28-án nyílt napot tartott. A földhivatal ügyfélszolgálatára kitelepültek a törzshivatal osztályai, valamint a szakigazgatási szervek: a járási építésügyi hivatal, a járási gyámhivatal, a járási népegészségügyi intézet, a járási építésügyi hivatal és a járási földhivatal is külön standdal. Területükről készített szórólapokkal, hasznos információkkal várták munkatársaik az érdeklődőket. A járási kvíz helyesen kitöltők apróbb nyereményeket vehettek át. Legnagyobb érdeklődés a népegészségügyi intézet standjánál mutatkozott, ahol vérnyomásmérést, testsúlymérést végeztek a szakemberek, valamint egészségfejlesztési tanácsokat adtak a látogatóknak. A járási hivatalvezető 10 órakor nyitotta meg a rendezvényt, majd ezt követően tájékoztatót nyújtott a hivatal működéséről, 2013. évi tevékenységéről. A prezentáció során kiemelte Balatonfüred közigazgatási történelmi múltját, bemutatta a jelenlegi hivatalt és elhelyezkedését a közigazgatás rendszerében, valamint kitért a jövőre is, amelyben elmondta, hogy miért volt szükség szemléletváltásra, illetve milyen irányban fejlődik az ügyfélfogadás.

bfn

Első osztályos balatonfüredi diákok

Lóczy 9. Ny, 6246 k-szám, első sor: Cseh Balázs osztályfőnök, Mile Bence, Fésüs Norbert, Szőcs Barbara Lili, Gulyás Eszter, Petrik Vivien, Papp Krisztina, Dóri Éva Krisztina, Végh Sarolta, Gáti Ágnes, Nagy Cintia. Felső sor: Pushkin Jevgeny, Koncz Péter, Kiss Gergő, Zámbo Bence, Puskás Márton, Imre Milán, Horváth Márton, Szmik György Gergő, Mészáros Gábor, Németh Alex, Káplár Fanni Lilla, Unghegyi Gergő, Lengyel Enikő, Ther Bence, Eleven Kitti, Bakos Anna, Mayer Fanni, Pauer Nikolett, Specziár Alexandra, Babai Noémi, Gáspár Veronika, Csordás Panna Laura, Gervald Katalin Szonja, Jantó Dorina. Hiányzik: Rajsányi Bence

Lóczy 6216 k-szám, 9. Kny, első sor: Mesics Réka Sarolta, Bató Réka, Nagy Olivia, Bráth Bianka, Paulovics Flóra, Ficsor Szabina, Fabó Luca, Beck Édua, Tóth Klaudia, Szabó Júlia. Felső sor: Munkácsiné Sárréti Beáta osztályfőnök, Orbán Barnabás, Bodri Nikolett, Vékony Bence, Lazi Kamilla, Ágoston Réka, Szimicsek Fruzsina, Balogh Anna, Selejő Rebeka, Schmidt Fédra, Varga Viktória, Punk Bettina, Németh Nikolett, Szabó Viktória, Nagy Regina, Szemán Anikó, Papp Julianna, Szemán Zsófia, Varga Luca, Fónagy Alexandra, Csima Georgina. Hiányzik: Szenthe Réka

Lóczy 9. C, 6266 k-szám, első sor: Ács Noémi, Györe Regina, Sótóyi Klaudia, Pongrácz Mónika, Németh Csongor, Tislér Botond, Orbán Patrik, Móró Rebeka, Kiszekla Bálint. Középső sor: dr. Pessuthné Ferenc Zsuzsanna osztályfőnök, Kozma Korinna, Kránicz Dóra, Turzó Anna, Csihony Lilla, Földesi Fanni, Virsinszki Krisztina, Dobos Barnabás, Mező Barbara, Sharf Máté, Vigh Máté. Felső sor: Macskácsi Zoltán, Erdész Mátyás, Vincze Dávid, Papp Emese, Chrenkó Edina, Bertalan Máté, Mohácsi Larion, Lukács Gergő, Rózsa Botond, Csonka Mátyás, Kézmárky András. Hiányzik: Orbán Ákos

Az emberi kéz és a kézművesség dicsérete Arácson

Sárköziné Sárovi Hajnalka és Nagy Sándor a megnyitón

Nagy Sándor fotói díszítik az Arácsi Népház falait. Sárköziné Sárovi Hajnalka megnyitójában hangsúlyozta: Nagy Sándor kezdetben csak családi indítástól és megrendelésre fotózott, a családtagokat, a családi eseményeket, az utazásokat örökítette meg. Azután egyre inkább meglátta azt, hogy mi a szép a részletekben – ma már kimondottan azt fényképezi le, amit megmutathat másoknak is.

Az objektív fénye rávetődve a dolgos kezekre, a nézőben óhatatlanul felidézzi nagyszülei kezeit,

amelyekkel különféle értékes kézműves finomságokat, valamint használati tárgyakat hoztak létre. Másik témája a kiállításnak azok a fotók, amelyeken pillanatképeket láthatunk gyermekarcokról.

A természetben járva vagy csak sétálva Balatonfüreden, megörökíti ezt a csodálatos tájat is. Petőfi szerethette így az Alföldet, ahogy Nagy Sándor érez a Balaton iránt, s ahogy ez képeiben visszatükröződik – mondta Sárköziné Sárovi Hajnalka.

Hanny Szabó Anikó

Pályázat: Múzeumok mindenkinek program

Új Széchenyi-terv Múzeumok mindenkinek program – Múzeumok oktatási-képzési szerepének erősítése – TÁMOP-3.2.8.B-12/1-2012-0003 – Füred, a Magyar Királyság díszé című nyertes pályázat.

A projekt megvalósítási időszakának kezdő időpontja: 2012. szeptember 1., a megvalósítás határideje 2013. november 30. A projekt elszámolható költsége: 19 997 430 forint.

A programban több mint 900 diák vett részt, közel 200 óra foglalkozást tartottunk részükre.

Az irodalomtörténeti órákat dr. Praznovszky Mihály, a múzeumi nap során reformkori sétákat Nagy Klaudia, helyismereti foglalkozásokat Tóth Györgyi tartotta a program során. A projekt során két iskolával és egy óvodával kötött együttműködési megállapodást intézményünk. A projekt keretében múzeumi napok és tematikus foglalkozások (sorozat) kerültek megrendezésre a Városi Helytörténeti Gyűjteményben (8230, Blaha Lujza utca 3.).

Múzeumi nap keretén belül a Radnóti Miklós Általános Iskola 8 évfolyama (16 + 2 osztály) és a Lóczy Lajos Gimnázium és Két Tanítási Nyelvű Idegenforgalmi Szakközépiskola 5 évfolyama (15 osztály) vett részt. A tematikus foglalkozáson a Kiserdei Óvoda és két tagóvoda négy nagycsoportját fogadtuk. A tematikus foglalkozásokra csoportonként 10 alkalommal került sor. A foglal-

kozáson az elméleti feldolgozást változatos feladatok kísérték, amelyek az ismeretek jobb rögzítését tették lehetővé.

Az intézményben három teremről álló múzeumpedagógiai foglalkoztató került kialakítására, bútorzattal és a foglalkozásokat segítő demonstrációs eszközökkel. A termék és a demonstrációs eszközök fejlesztését a szakmai megvalósítók végezték.

– Balatonfüred az irodalomban és a művészetben: dr. Praznovszky Mihály irodalomtörténész

– helyismereti foglalkoztatók: Tóth Györgyi szakmai igazgató, projektvezető.

Szakmai segítséget Némethné Rácz Lídia, a Helytörténeti Gyűjtemény nyugalmazott vezetője nyújtott a foglalkoztatótermek kialakításánál.

Az oktatást segítő múzeumpedagógiai füzet sorozat keretében hét füzetet adtunk ki az óvodás korcsoporttól a gimnáziumi érettségizőkig. A füzetek helyismereti és irodalmi témában járják körül Balatonfüred történetét.

A megfelelő előkészítésnek köszönhetően a projektben a hosszú távú fenntarthatóságra törekedtünk mind a tematikák, mind az eszközök tekintetében.

A fenntartási időszakban (öt év) garantáljuk az együttműködő intézmények részére 1–1 múzeumi nap megtartását.

Tóth Györgyi
szakmai igazgató,
projektvezető

Gazdit keresünk

Ezek a szép kis kutyusok keresnek új gazdit. A kicsik 2013. 10. hó 5-én születtek, nyolcan vannak, 5 kan és 3 szuka. Oltási programjuk elkezdődött, a chipet már megkapták. Az anyjuk közepes méretű, mivel elég kicsik, valószí-

nű, hogy inkább kis vagy maximum közepes méretű kutyusok lesznek. Érdeklődni a 30/545-0252 telefonon lehet, de ha esetleg más kutyát szeretnének örökbe fogadni, a honlapon megnézhetik az összes menhelyi kutyát.

Inga-V. Wagner

www.hundehilfe-nordbalaton.eu

Eszakbalatoni Ebmentő Egyesület
Állatmenhely/Tierheim
Hundehilfe Nordbalaton e.V.

8230 Balatonfüred, Széchenyi Állomáskörút-Éndre út,
Az állatok iránt, a PROBÓ volt hulladéktelepén!
Információ és örökbefogadás: csatornákönkél, 13-15 óra között

Jótegykedik a pénzügy

A 10 éves Sopron Bank karácsonyi adománya

A tízéves nyugat-magyarországi regionális pénzügyi vállalat fontos szerepet kíván betölteni. Elsősorban a régióban élő rászoruló gyermekek számára szeretné lehetőséghez mérten támogatni. A Sopron Bank idén is jótegykedni célra ajánlotta fel a karácsonyi ajándékokra szánt összeget. Ezúttal a veszprémi Bébi Koraszülött Mentő Alapítványt lepte meg a régió karácsonyi jótegykedésével.

A Sopron Bank fiókjaiban régióként adománygyűjtést szerveznek, és az összegyűlt felajánlásokat a bank a végén megduplázza, melyet a pénzügyi veszprémi régiója az újszülöttek, koraszülöttek megsegítésére ajánl fel. Bárki jótegykedhet személyesen a Sopron Bank veszprémi, balatonfüredi és székesfehérvári fiókjaiban, illetve az alábbi számlaszámon is fogadják az adakozni kívánók felajánlásait:

Sopron Bank Adomány Számla
17600028-00428341-00700009

A megjegyzés rovatban a következőt kell feltüntetni:
Adomány – VESZPRÉM

A régióban található Sopron Bank-fiókok:

8200 Veszprém, Szabadság tér 8.; tel.: +36 88/620-400
8230 Balatonfüred, Arácsi út 16.; tel.: +36 87/581-120
8000 Székesfehérvár, Budai út 9-11.; tel.: +36 22/510-100

www.sopronbank.hu

totalHÁZ

Telekvásárlástól a megálmodott otthonig

totalHÁZ. Mit takar a Noszlopi utca elején lévő lapos tetős épület felirata? Régebben Szahara nevű minibárként ismerték, most merőben más betézőket várnak. Szolgáltatóháznak is nevezhetnénk, hiszen minden, ami házzal kapcsolatos lehet, itt megtalálható lesz. Gondolok itt az alapokra is, például telekvásárlás és az ezzel kapcsolatos teljes körű ügyintézés. Engedélyek beszerzése, telekrendezési feladatok koordinálása, közművek kialakításának szervezése. De folytathatjuk a háztervezéssel, kivitelezéssel a sort, és természetesen a klasszikus ingatlanközvetítési szolgáltatás sem maradhat ki. Az új földtörvény hatálybalépése újabb korlátozásokat tartalmaz, így vevők és eladók részéről is növekszik az igény a befektetési célú földek vételére, eladására.

A ház kivitelezéséhez csupán ajánlani tudunk szakembereket, úgy a tereprendezéshez, mint a kerttervezéshez és megvalósításához egyaránt.

Egy biztoságos otthonhoz hozzátartozik a megfelelő vagyonvédelem és biztosítás is. Partnerünk, Siklós László, az Uniqa biztosító helyi képviselője segíti munkánkat ezen a területen (tel.: +36-30-910-4141). De ha a ház kivitelezéséhez nem áll rendelkezésre a teljes anyagi fedezet, banki szolgáltatásokat is ajánlunk.

Felújítások és karbantartások alkalmával is gyakran okoz nehézséget a megfelelő szakember megtalálása, kiválasztása. Igyekezzünk olyan adatbázist létrehozni, hogy a lehető legkevesebb csatlós érjen bennünket és partnereinket. Így induláskor nem csupán a szolgáltatásainkat igénybe vevőket keressük, de korrekt együttműködő partnereket is szívesen fogadunk. Bátran jelentkezzenek azok a szolgáltatók, akik szeretnének bekerülni az adatbázisunkba: akár tervezők, ki-

telezők, kerttervezők, de várjuk a villanyszerelő-, festő-, kőműves-, fűtésszerelő-, kályhaépítő-, lakatosmestereket – és sorolhatnám a számtalan, földdel, ingatlannal, épületekkel kapcsolatos tevékenységekben részt vevő szolgáltatókat.

Hamarosan weboldalunkon is tudnak tájékozódni akár a bekerülés lehetőségéről, akár a szolgáltatások igénybevételéről.

– Kollégáink 9.00–17.00 óra között várják az ügyfeleket és az érdeklődőket. Szeretnénk az igényekhez alakítani a végleges palletánkat, így szívesen vesszük a felmerülő javaslatokat. (x)

Elérhetőségeink:
Lajti Ágnes irodavezető
Cím: 8230 Balatonfüred,
Noszlopi Gáspár u. 1.
Tel: +36(30)462-4257
email: info@totalhaz.hu
web: www.totalhaz.hu

Segítsen, hogy segíthessünk!

Tisztelt Hölgyem/Uram!

A balatonfüredi mentőállomás dolgozói az egyre nehezedő körülmények ellenére évek óta magas színvonalon végzik munkájukat.

Köszönhető ez a bajtársaink elhivatottságának és annak, hogy a polgári lakosság (cégek, vállalkozók és magánszemélyek egyaránt) rendszeres anyagi támogatásukkal lehetővé tették, hogy a legmodernebb eszközökkel dolgozzunk.

Amire különösen büszkék vagyunk, hogy a sikeres újraélesztés tekintetében a 25%-os európai uniós átlagot szinte minden évben sikerül felülmúlni, sőt, tavaly ez az arány 53% volt! Ez azt jelenti, hogy minden második újraélesztésünk egy-egy visszaadott emberi élet.

Ahhoz, hogy munkánkat folyamatosan magas színvonalon tudjuk végezni, a legmodernebb eszközökre van szükségünk. Célunk most egy olyan újraélesztő eszköz beszerzése, melynek segítségével lehetővé válik a reanimáció alatt végzett mellkaskompressziók pontosabb és hatékonyabb kivitelezése, ezáltal az újraélesztés sikerességének esélye nagyságrendekkel nő.

Ez a Lucas 2. (lásd a képen lent)

Kérjük, támogasson minket, hogy elképzelésünk megvalósulhasson! A felajánlásokat a következő számlaszámra várjuk:

Veszprém Megyei Mentőszervezet 04-Alapítványa
Számlaszám: 73200189-11101961
(<http://www.04alapitvany.hu/>)

Segítségét előre is köszönjük!

Dr. Onódi Livia
m. b. KDR orvos igazgató

Karáth János
állandó vezető,
Balatonfüred

Színház az Anna Grand Hotelben 2013/ 2014

Műsorváltás!
December 14-én
színpadon

**A SZKALLA
LÁNYOK**
Tordai Teri és
Béres Ilona

Előadják: Béres Ilona és Tordai Teri

Látvány: Ondraschek Péter Jelmez: Jánoskúti Márta
Produkción vezető: Gáspár Anna

A nemzetközi hírű Macskajáték számtalan előadást ért már meg különböző szövegvariációkkal. Berényi Gábor már régebben készített egy „kamaváltozatot”, most pedig *A Szkalla lányok* címen egy olyan szövegváltozatot, amelyben csupán a két főszereplő, mondja el, éli meg a Szkalla nővérek híres történetét. A pódiumszínházi előadásban Gizát Tordai Teri, Orbánnét Béres Ilona alakítja.

**Szemüveg
is lehet
AJÁNDÉK?**

IGEN!

Vásároljon saját részre,
vagy szeretteinek
egy pár **HOYA**
1 fókuszú szemüveglencsét
felületkezeléssel

9.770 Ft-ért
és a szemüvegkeretet
ajándékba adjuk!

SZEMÜVEGKERET AKCIÓ!

Újdonság!

Nálunk részletfizetési lehetőséggel is vásárolhat!

Füred Optika

Balatonfüred, Ady E. u. 45.; Tel.: 87/480-737

Az akció
2013. december 1-31-ig,
vagy a készlet erejéig
érvényes
új, komplett szemüveg
vásárlása esetén.
További részletek az üzletben.

HISTORIA HANGVILLA
ÉTTEREM, KÁVÉZÓ ÉS RENDEZVÉNYKÖZPONT • VESZPRÉM

HOLNAP HAJNALIG...
**HANGVILLA
SZILVESZTER**

2013. DECEMBER 31. 18 ÓRÁTÓL

PARÁDÉS ÓÉVBÚCSÚZTATÓ A HISTORIA HANGVILLA ÉTTEREM,
KÁVÉZÓ ÉS RENDEZVÉNYKÖZPONTBAN!

KÜLÖNLEGES MUSICAL SHOW, PARTY ZENEKAR, TOMBOLA, GÁLAVACSORA
CSOMAGAJÁNLATAINK MÁR 3.490 FT-TÓL!

INFORMÁCIÓ, JEGYVÁSÁRLÁS:
TEL.: +36 88 577 000 | EMAIL: INFO@HISTORIAHANGVILLA.HU | WWW.HISTORIAHANGVILLA.HU
SZEMÉLYESEN A HANGVILLÁBAN VAGY A
HOTEL HISTORIA**** & HISTORANTE RECEPCIÓJÁN (8200 VESZPRÉM, TOBORZÓ U. 11-13.)

TÜZIFAHASÍTÓ KFT.
Felsőörs

KONYHAKÉSZ

TÜZIFA
HÁZHOZSZÁLLÍTÁSSAL

06 30 864 31 25

BRADIMPEX.HU
Balatonfüred

0630 641 2266

8230. Balatonfüred Vásárcsarnok
8230. Balatonfüred Dózsa Gy. u. 3

ÜNNEPI AKCIÓK

**ÉLŐ PONTY KARÁCSONYRA
CSAK 1 090,- !!!**

SERTÉS		BAROMFI	
SZÜZPECSENYE:	~~2090,-~~ 1790,-	CSIRKE COMB:	~~990,-~~ 790,-
KARAJ:	~~1290,-~~ 1190,-	CSIRKE MELL FILÉ:	~~1690,-~~ 1490,-
TARJA:	~~1150,-~~ 990,-	PULYKA MELL FILÉ:	~~1990,-~~ 1890,-
BÖRKE:	~~290,-~~ 190,-		
CSÜLÖK:	~~950,-~~ 750,-		
DAGADÓ:	~~1290,-~~ 1190,-		
HÁTSÓ SONKA:	~~1090,-~~ 950,-		
ELSŐ SONKA:	~~890,-~~ 750,-		
CSÁSZÁRSZALONNA:	~~1290,-~~ 1190,-		

Üzleteinkben kaphatók továbbá:

- Élő és fagyasztott tengeri és édesvízi halak
- Friss vadhúsok
- Kocsonyahúsok
- Disznóvágáshoz mindent!

Az árak Forintban értendő bruttó árak, és egy kilogramm termékre vonatkoznak.
Az akció mindkét üzletben érvényes!
Akció érvényes: december 24-ig.

© 2013 Bradimpex Kft. Minden jog fenntartva.